

TELLIJATELE

Logistikaklaster edendab Eesti majandust

Millised on ideed, mis võiks tuua Eestisse uusi kaubavooge, luua siin töökohti ja edendada kohaliku majandust? ► **Logistika**

IDUFIRMAD

Alguses tuleb raha kõvasti välja käia

"Sa pead aru saama, et alguses tuleb palju kulutada, ja sa pead looma meeskonna, kes on nõus sinuga töötama," õpetab idufirmadele Erply omanik **KRISTJAN HIEMAA**. ► **8-9**

Äripäev

Teisipäev, 26. märts 2013
nr 59 (4716) **2,50 eurot**

↓ **EUR/USD**
1,2945

↑ **USD/EUR**
0,7724

↓ **EUR/SEK**
8,4328

↑ **NordPool**
52,28

↓ **Euribor**
0,336%

Ehitajate buum sai läbi

► Ehitusettevõtjad ootavad hooaja alguses kehvemaid tulemusi kui aasta tagasi. ► **2, 4-5**

EHITUSMAHU prognoos pole pessimistlik, vaid on realistlik, leiab Merko Ehituse juht Andres Trink. FOTO: ANDRAS KRALLA

TÖÖSTUS

Naftamahutid Männikult Belgiasse

Tallinnas Männikul tegutsev metallkonstruktsioonide ja -seadmete tootja APL Production sõlmis Belgia ettevõttega 68 naftamahuti tootmise lepingu. Tööde maksumus on üle miljoni euro. ► **6-7**

INVESTOR

Küproslased ootavad pankade avamist

15. märts oli päev, mil Küprose börsil sai viimati tehinguid teha. Sellest ajast pole inimestel olnud võimalust investeerimise rahaks teha. Kas abipakett toob nüüd leevendust? ► **20-21**

LOGISTIKA

Teedel sõidavad väsinud veokijuhid

Eestis tuvastatakse üha rohkem raskeveokitega seotud nõuete rikumisi. Enim on probleeme töö- ja puhkeaja järgimisega ning sõidukite tehnilise seisukorraga. ► **14-15**

KOLUMN

„Eestisse tuleks ehitada 6-10 puidukütusel töötavat elektrijaama.“

Agraarökonomist Johannes Valk selgitab, kuidas võiks kiiremini kasvavat Eesti metsa majandada. ► **18**

TEGIJA

Nikos Anastasiades
sai esimesest karist mööda

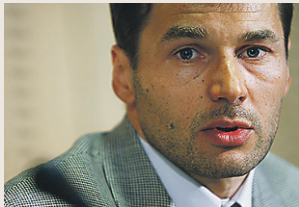
Küprose president Nikos Anastasiades võib nüüd natuke puhata. Närvilised öised läbirääkimised, mille käigus tekitas president üsna palju segadust ja ähvardas Küprose ka euroalast välja viia, said edukalt läbi ja Küprosel on abipakett taskus. Ebakindlus pole aga kuhugi kadu-

nud, riigi majandus on ilmselgelt languskursil. Püüda saada ka kahe suure panga hoiustajad, kuni president nende eest häält tõstis. Loodetavasti ei tule Küprose presidendil nüüd abitult pealt vaadata, kuidas hoiustajad kõik riigi pangad rahast tühjaks tõmbavad.

REPLIIK

Dopinguloo lõpp lähedal

Andrus Veerpalu kohtuotsus dopinguasjas tehakse täna lõpuks teatavaks. Rahvusvaheliselt Spordiarbitraažilt tuli teade, et Veerpalu otsus tehakse teatavaks teisipäeva jooksul. Kaua tehtud, loodame, et lõpuks vähemalt juriidiliselt kaunikene. Arbitraaž on siiani otsuse tegemiseks korraldaval ajapikendust võtnud.

SPORDIS on Andrus Veerpalu kindel võitja, paraku ei võida sportlased dopinguasjades just tihti.

PÄEVA FAKT

25,2

PROTSENTI Eesti elanikest on teiste isikute ülalpidamisel. 2011. aasta rahvaloenduse andmeil teenib palgatulu 39,8 protsenti ja pensioni saab 24,1 protsenti Eesti elanikest.

AJALOO ILU

Lennugraafik muutus

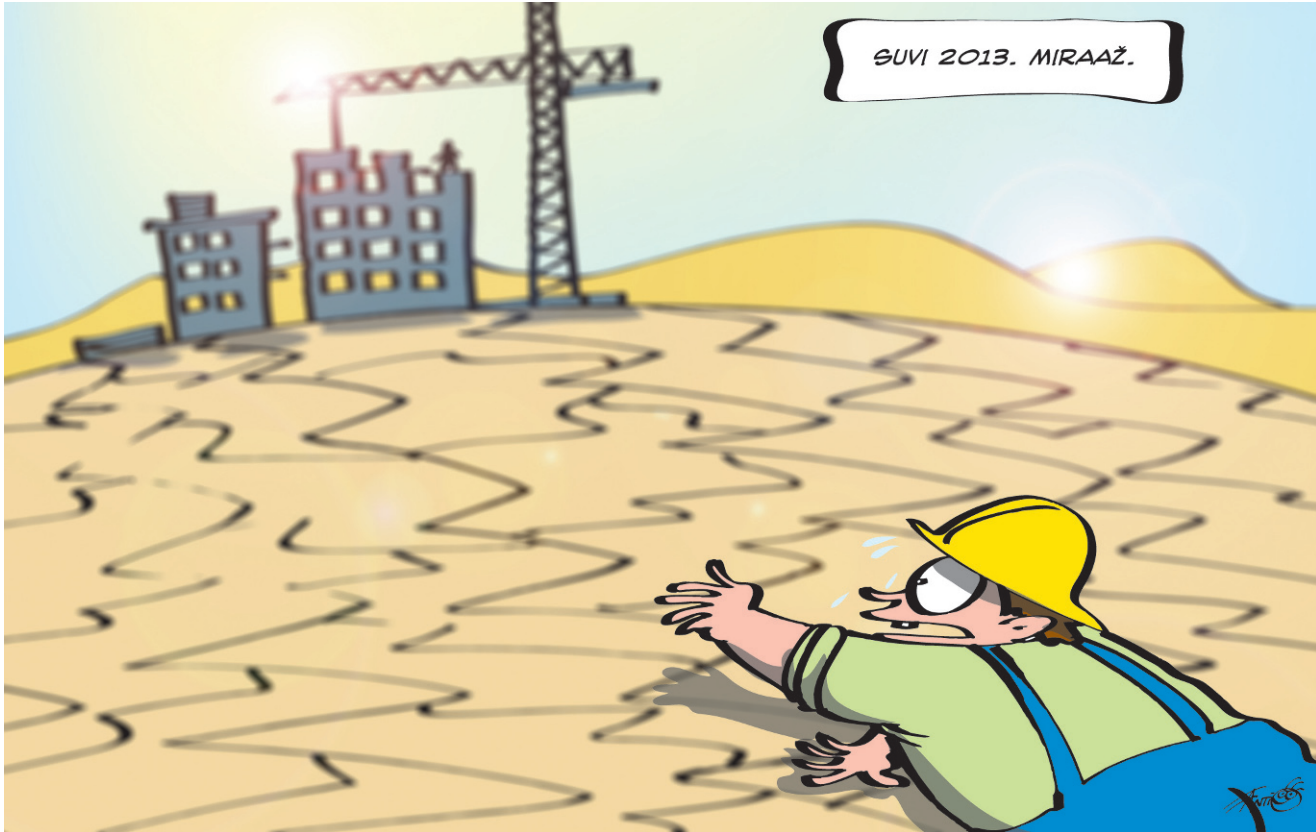
26. märts 2011. Estonian Air teatas seoses ülemineku-ga talviselt lennuplaanilt suvisele tihedamast lennugraafikust mitmel aastaringsel ja hooajalisel liinil. Rahvuslik lennufirma suurendas lendude arvu nt Tallinna ja Brüssel vahel kolmelt korralt kuuele korrale nädalas. Samuti tihenes lennugraafik nt Tallinna–Londoni liinil neljale korrale nädalas.

Praegunes seis. Estonian Air on vahepeal liine ja lennukeid kärpinud ning teenis mullu ligi 50 miljonit eurot puhaskahjumit, mida on enam kui pool ettevõtte käibest.

TÄNA

Mida teha, et Eestis palga kasv kiireneks?

KUULA KUKU RAADIOST PÄRAST KL 13 UUDISEID

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Pessimistid ehitavad vähem, optimistid pigem paremini

Ehitusettevõtete juhid on tänavuse ehitushooaja alguses pessimistlikumad kui tavaliselt, samas paraneb peaaegu kõigis teistes majandussektorites konjunktuur ja suureneb ettevõtete kindlustunne. Sellest võib järeldada, et kodumaisel ehitussektoril on läinud viimastel aastatel tänu Euroopa Liidu ja Eesti maksumaksja rahakotile optimistlikumalt, et mitte öelda oluliselt paremini kui paljudel teistel kodumaisel majandusharudel.

Vedajast sai sabassõrkija. Nüüd moonutab riigi sekkumine ehitusturu nõudmist vähem ja Äripäev ootab huviga, kuidas vabam turg ja selgem konkurents võimaldab loomulikke arenguid ka pakkumise poolel.

Konjunktuuriinstituudi küsitluse järgi on igal kolmandal ettevõttel praegu tellimusi tavapärasest vähem ja tootmisvõimaluste kasutamise jäi esimeses kvartalis kõigest 70 protsendi piirimaile.

Võrdluseks saab tuua, et eelmisel aastal vedas kolmes esimeses kvartalis Eesti SKPd kõige rohkem just ehitusturg, mis kasvas eelkõige hoonete soojustus- ja renoveerimistööde ning rajatiste arvel, mis olid ehitatud saastekvootide müügist saadud summa eest.

Raha lahkub betoonist. Kui raha liigub mujale, loodetavasti tellima kõrgema lisandväärtusega töid ja innovaatilisemaid majandusrattaid käima panema, siis jääb raha paratamatult vähemaks lihtsamasse taristusse, betooni ja asfaldi valamiseks.

Nii annabki nõudluse vähesus kõige enam tunda mitte-eluhoonete ehitusfirmadel. Neist ettevõtetest ligi pooltel on praegu tellimusi vähem kui tavapäraselt. Kergemaks ei lähe olemine ka eluhoonete ehituses, sest lõppenud on mitu riiklikku programmi – nt Krede-

”

Eesti ehitustellimuste puhul on jätkuvalt määrav odav hind.

xi rahade eest hoonete soojustamise ja renoveerimise maht.

Ehitaja vahetab ametit. Karm majandusloogika ütleb, et kui tööd jääb vähemaks, läheb vaja ka vähem tööjõudu. Erinevalt näiteks arstidest on Eestis ehitajaid palju rohkem, kui on majanduse pikaajaliseks jätkusuutlikuks arenguks optimaalne.

Kui nüüd mõni mitte kõige parem ehitaja vahetab ametit ja otsib võimalusi oskusi teises vallas kasulikult rakendada, on see raske hetk nii mõnegi pere elus.

Pikema aja jooksul on see siiski hädavajalik, võiks öelda, et hea ja rahvamajanduse seisukohalt ainult tervitatav sündmuste käik.

Odav hind on põhimõjutaja. Erinevalt näiteks põhjanaabrist on Eestis ehitustellimuste puhul jätkuvalt määrav hankijate kavalus, vahendajate tutvused ja ehitustöö odav hind, mitte kvaliteet.

Odav hind on meil põhimõjutaja nii materjalide, inseneritehniliste lahenduste, kasutatavate seadmete kui ka ehitajate valikus. Mida vähem kogemusi on ehitajal, mida viletsamaid seadmeid ja tehnoloogiat kasutatakse, seda madalam on üldjuhul ka majanduslik efektiivsus.

Toimetust jääb äraootavalt optimistlikuks, et ehitusturul, sealhulgas ka ehitustööturul paratamatult karmistuv konkurents aitab ehitustööde tellijatel aja jooksul panna suuremat rõhku mitte niivõrd lõpptulemuse hinnale, vaid kvaliteedile.

Loodame, et ehitusäris jääb kõige muu kõrval vähemaks ka ebaselgust hangetel ning allhankijate tüssamist.

Kindasti on ehitajaid, kes teevad oma tööd kvaliteetselt. Nende julgustuseks võime kinditada, et ehitustöö ei saa kunagi otsa; ning mis ei tapa, see teeb tugevaks.

Alati parim! A-Tolliagentuur on Eesti suurim Intrastati ja pakendiaruande vormistaja!

Korrektssed aruanded A-Tolliagentuurist!

Kui vormistate Intrastati aruande A-Tolliagentuuris, on pakendi- ja probleemtoodete aruanne Teile tasuta!

www.a-tolliagentuur.ee
tel. 655 0703

A-Tolliagentuur

oscarrehvid

www.oscarrehvid.ee

Partner, keda võib usaldada!

- Rehvide vahetus ja remont
- Rehvihoiatus
- Vanarehvide kogumine

Tallinn, Pärnu, Tartu, Rakvere

SMS on tõhusaim reklaami ja kontakti saamise vahend

Tänanes reklaamimaailmas ei saa jääda lootma ainult Facebookile, vaid paralleelselt peaksid kasutuses olema ka teised viisid. Madars Sondors ning Allan Rosenberg Skandinaavia ja Baltimaade juhtivast mobiilsete lahenduste pakkujast LINK Mobility hindavad parimaks võimaluseks klientideni jõuda lühisõnumi ehk SMSi teel saadetava info või reklaami kaudu.

“Kuigi Facebook on suurepärane reklaamikanal, ei tööta see üksinda kõige efektiivsemalt. Võime oma klientidelt tuua palju näiteid, kus lihtsa SMSi saatmine lõppkasutajale on taganud edu ning viinud soovitud klientideni. Ka nendeni, kel puudub nutitelefoni,” ütles Rosenberg.

Uuringutele tuginedes on SMS-turundus üks tõhusamaid kommunikatsioonivahendeid, selle ROI on 30–40%. “Tunneme oma turge ja meil töötavad kohalikud inimesed, kes suudavad pakkuda turule oma-seid lahendusi,” selgitab Sondors. “Kindlasti ei saa kõige parem turunduslahendus olla *copy-paste*-süsteem. Oluline on sõnumi sisu ja saatmise tihedus: mõttetu agressiivne sõnumineerimine võib jõuda laastava efekti-ni, mistõttu hakatakse seda pidama rämpsaadetiseks. Loomulikult sõltub regulaarsus teenusest, mida klient kasutab, sest erinevatel valdkondadel on erinevad ajalised vajadused.”

Vahel saadetakse reklaamina segase sisuga sõnumeid, mida peab mõttest arusaamiseks korduvalt lugema. Sõnum peab olema aga selge, kutsuv ja meeldejääv.

Kuigi SMS on vana kommunikatsiooniviis, mis saab selle aasta lõpus 21aastaseks, suudab see reklaamivaldkonnas konkureerida edukalt uute ja innovatiivsete lainetega. Miks? Esiteks on mobiiltelefonid Sondorsi sõnul meie põhilised suhtlusvahendid. Teiseks on SMSi saatmine lihtne – kõik telefonid võtavad endiselt vastu sõnumeid ning alati saab kontrollida, kas SMS läks kohale. See on kiire, usaldatav ja taskukohane!

LINK Mobility – Eesti suurim mobiilsete maksete pakkuja

LINK Mobility sai alguse 1990ndate keskpaigas koostööst SEB Pangaga, kui viimasel oli vaja saata kohalikele ettevõtetele korraga infot valuutakursside kohta. Nii sündis FAX-lai-

ribaühenduse lahendus ja siiani kestev koostöö. LINK Mobility kasvab välja Telenori ühest osakonnast, millest lõpuks kujunes eraldiseisev ettevõte. Praeguseni kasutab LINK Mobility Telenori suure turvalisusega serveriruumi.

LINK Mobility teenuste hulka kuuluvad praktilised mobiilsed teenused: lühisõnumite, meilide ja fakside saatmine teavituste, meeldetuletuste ja reklaami eesmärgil ning PSMS-teenus ehk mobiilsed maksed, mida kasutatakse enim kliendimängude ja mobiilse sisu müügiks. Samuti loob ettevõtte mobiililehekülgi ja -rakendusi.

“SMS-sõnumeid kasutatakse meeldetuletusteks, info edastamiseks ning ettevõttes nii sise- kui ka väliskommunikatsiooniks. Kõige levinum on muidugi SMS-reklaami- ja -turundustegevus, mis kogub iga päevaga aina rohkem populaarsust,” räägib Rosenberg. “Oleme Eestis mobiilsete maksete pakkimises esirinnas ning töötame selle nimel, et ka teistes mobiilteenuste valdkondades oma kanda kinnitada.”

SMSiga maksimise võimalusi kasutatakse paljudes valdkondades, näiteks annetusel, krediitpunktide ostmise online-mängude jaoks, kinkide saatmine, konto uuendamine portaalides, muusika ja tarkvara ostmise ning inimeste kaasamine interaktiivsesse suhtlusse (meedia ja häälteenused).

LINK Mobility on ainus mobiilsete lahenduste pakkuja Balti turul, kellel on otsekontakt kõigi operaatoritega Balti riikides ja Skandinaavias. See on oluline nii ettevõttele endale kui ka partneritele, kes kasutavad LINK Mobility turvalisi ühendusi, et pakkuja oma klientidele maksevõimalusi ka koduseintest väljaspool.

Edu toovad innovaatus, kiirus ja usaldusvärsus

Üle 15aastane kogemus mobiilse rek-

Kaubamaja edastab Partner-programmi raames personaalseid kampaania-pakkumisi SMSiga, kui sõnum on vaja toimetada saajani operatiivselt.

laami turul on andnud LINK Mobilityle teadmised, mis töötab ja mida tasub vältida.

“Meie teenustele saab alati loota. Hoolimata tugevast konkurentsist valivad kliendid meid, tuginedes meie aastatepikkusele kogemusele,” räägib Sondors. “Kliendid on meie jaoks alati esikohal ja seetõttu nimetame neid partneriteks. Partnerid hindavad meie kiiret reageerimist hoolimata ülesande raskusest – olgu see probleemile lahenduse leidmine või infopäring. Anname endast parima ja oleme seeläbi leidnud endale enam kui 400 lojaalset partnerit.”

LINK Mobility üks tugevusi on innovaatsiliselt luua ja arendada klientide erisoovidele kohandatud mobiilseid lahendusi nagu rakendused ja mobiilsed leheküljed. Olenemata sihtgrupi suurusest – 50 või miljon inimest – on ettevõtte insenerid ja arendajad oma valdkonnas ühed kõige oskuslikumad ja kogenumad.

“Meie suured partnerid ei ütle siin-sele maailmajaole ilmselt palju, sest tegu on rahvusvaheliste mobiilsete lahenduste pakkujate ja vahendajatega, kuid kohalikul turul tuntakse kindlasti selliseid partnereid nagu Lääne-Tallinna Keskhaigla, Postimees, Baltic Media Services (endine Rahvameedia), Trio LSL (Kuku, Uuno, Elmar, 100FM, Spin FM, DFM, Народное Радио), TV3, Power Hit Radio, Kaubamaja, ERR, Rate.ee jne,” loetleb Rosenberg.

Ta toob näite, kuidas LINK Mobility aitas ühel päevalehel korraldada nädalase kampaania, mille käigus loositi välja muruniiduk. Pärast võitja selgumist pakkus LINK Mobility välja võimaluse tänada kõiki osalejaid SMSiga ja anda neile võimalus soetada niiduk 20%se soodustusega. Tagasiside oli suurepärane ning kõnealune klient ei jõudnud edasimüüjaid piisavalt kiiresti informeerida

Kõik armastavad mobiili

Aitame Sul muuta selle tööriistaks, et saaksid suurendada oma müüki.

40%

... tagasi (return on investment) meie jaeklientidele, maksumus maha arvestatud SMS-turunduse investeeringu pealt.

15

... minutit võtab aega, et laadida ülesse andmed ja luua uus SMS-kampaania.

3,7

... miljonit kohale toimetatud SMSi on meie päevane rekord. LINK Mobility on põhjamaade suurim ja kogenuim mobiiliturunduse tarnija.

Teie kliendid

Tänu meie unikaalsetele otseühendustele mobiilioperaatoritega jõuame teie klientideni suurima kohaletoimetamise protsendiga.

97%

... SMSi saajatest loevad selle esimese 15 minuti jooksul läbi. Seda näitab Nielsen Mobile-i poolt läbi viidud uuring.

link mobility
TALLINN / RIGA / OSLO / STOCKHOLM

527 2779 | sales.estonia@linkmobility.com | linkmobility.com

kogu sellest ostjaskonnast, kes nende poole pöörduma hakkas.

Parim töökoht liidab ühtmoodi mõtlemaid inimesi

Praeguses turusituatsioonis on LINK Mobility kasvamisprotsessis nii partnerlus- ja töötajasuhetes kui ka erinevatel turgudel, kus käib passiivne tööjõu otsimine IT-, müügi-, projektijuhtimise ja ka teistesse osakondadesse.

“Mängime olulist rolli mobiilsete maksete valdkonnas ning oleme laienemas teistesse valdkondadesse, nagu teavitused, tervitused, uuendused jne. Nimetame seda Mobile Dialogue'iks” loetleb Sondors. “Seda eelkõige püsiklientide tarbeks, kellele saata meeldetuletusi saabuvate kohtumiste, saadetiste lunastamise, toimunud pangakaatsioonide, posti-

tarnete või muude teenuste kohta. Nimetage valdkond ning me mõtleme vajalikud mobiilsed meetmed välja!”

Äsja suurendas LINK Mobility oma IT-osakonda Rootsis ja Norras. Enamik ettevõtte töötajatest on noored, entusiastlikud ja edasipürgivad inimesed, kelle jaoks on mobiiltelefon rohkem kui ainult sidepidamisvahend. “Meie töötajad kohtuvad omavahel sageli, sest usume tihedasse koostöösse, ideede jagamise ja üksteise igapäevase toetamise vajalikkusesse. LINK Mobility on suurepärane koht töötamiseks, sest see liidab ühtmoodi mõtlemaid inimesi. Meile on oluline, et kontorites valitseks rõõmus ja vaba õhkkond!”

link mobility

“Kahjuks on teada-tuntud tõsiasi, et eriarstide järjekorrad haiglates on pikad, tihti kuudepikkused. Arstile minemise päev ja tund võib selle aja jooksul meelest ära minna. SMSi saamine 24 tundi enne arsti vastuvõttu tuletab Lääne-Tallinna Keskhaigla patsiendile meelde, et teda oodatakse. Selle tulemusena on mitteilumuste arv vastuvõttudele vähenenud.

Ooteaeg on pikk ja selle aja jooksul võib nii mõndagi muutuda – haigus võib taanduda, abi võidakse saada kuskilt mujalt jne. Kohusetundlikud patsiendid, kes ei pea arsti juurde ilmumist enam vajalikuks, vabastavad aja kellegi teise jaoks, aga sedagi aitab SMS meelde tuletada. Meil on sõnumiteavitusel märgatavalt abi olnud: vastuvõttudele mitteilumusi esineb varasemast vähem ja arsti tööaeg on efektiivsemalt kasutatud.”

LTKH IT-osakonna juhataja Heino Põhjala

”Marje Josing: Mitmes sektoris on hooajaline elavnemine tagasihoidlikum kui eelmisel aastal.

ÄRIPÄEV 26. märts 2013

toimetaja Rivo Sarapik, tel 667 0181, e-post rivo.sarapik@aripaev.ee

Eesti Konjunktuuriinstituudi juhi sõnul on seda eriti karta ehituses

PROGNOOS

“Mitte pessimistlik, pigem realistlik.” Ehitusettevõtjate hinnang aastale tagasihoidlik

A MARTA JAAKSON
marta.jaakson@aripaev.ee

Ehitusettevõtete hinnang algavale ehituse tipp-hooajale on kesisem kui aasta tagasi – igal kolmandal ettevõttel on tellimusi tavapärasest vähem ja aastalt oodatakse langust, selgus Eesti Konjunktuuriinstituudi küsitlusest.

Juba veebruaril lõpus Äripäeva Gaselli kongressil nentis ehitusega tegeleva Villkaare OÜ omanik Imre Soosaar, et tänavune aasta kujuneb keeruliseks. “Me ei ole veel ühtegi hanget võitnud. Tuleb selline raskem aasta,” märkis ta toona.

Eesti Ehitusettevõtjate Liit prognoosib selleks aastaks ehitusturule viieprotsendilist langust ega näe ette ehitushindade tõusu.

Merko Ehituse juhatuse esimees Andres Trink märkis, et see prognoos ei ole pessimistlik, vaid pigem realistlik ning ehitusturg sellel aastal ei kasva. “Kindlasti ei prognoosi me väga musta stsenaariumi,” ütles ta

Uusi tellimusi lisandub visalt. Eesti Ehitusettevõtjate Liidu tegevdirektor Indrek Petersoni sõnul võib prognoosida, et olukord läheb kesisemaks. Põhjus on mullu turgu elavdanud saastekvoodi müügist saadud tulu ja KredExi toetusmeetme lõppemine.

Saastekvootide müügi tulust rahastatud renoveerimis-soojustustööd turgasid mullu esimestes kvartalites SKPd kõi-

ge rohkem. “Need olid aastail 2010–2012 eestvedajad. Riik kavandab selle aasta eelarvesse 10 protsenti vähem ehitust puudutavaid investeeringuid,” selgitas Peterson, kelle hinnangul ei ole toetuste lõppemiste ilminguid veel näha.

Konjunktuuriinstituudi ehitusbaromeetri andmeil on igal kolmandal ettevõttel tavapärasest vähem tellimusi. Paremini on tellimustega kindlustatud rajatistega tegelevad firmad.

Teede-ehituses tegutseva TREV 2 Grupi juhatuse liige Erki Mölder nentis, et portfellis on praegu hea hulk töid, kuid ta on viimase poole aasta jooksul samuti täheldanud, et uusi tellimusi on raske saada. “Trend on õige, suund on kokkuhoiule,” ütles Mölder.

Trinkonmärganud, et teatud valdkondades on riigihankeid vähem välja kuulutatud. “Näiteks teede-ehituses. Veetrasside ja keskkonna tellimuste maht võib väheneda,” ütles ta.

Ehitaja panustab eratellijale. Konjunktuuriinstituudi andmeil annab vähenenud nõudlus enim tunda mitte-eluhoonete ehitajate hulgas, kus tavapärasest vähem tellimusi oli pooltel ettevõtetel.

Ka Peterson kinnitas, et rajatised jäävad enam-vähem samale tasemele, kuna suuremad tee-ehitused on veel käigus, ent riigihangete vähesus tekkinud vahe tuleks katta erasektoril. “Erasektor peaks seda katma, aga kindlalt sellel aastal ei jõua,” ütles Peterson.

Ta selgitas, et elamuehituses väljastati ehituslube eelmise aasta neljandas kvartalis oluliselt rohkem kui üle-eelmisel aastal samal ajal. Samas ei oska ta hinnata, kui palju tähendab see ehitusturu kasvu.

Paljud ehitusload võivad karmistatud energiatõhususe miinimumnõude tõttu ajutiselt riulile jääda.

Merko Ehituse juhatuse esimees Trink märkis, et erasektor ei suuda tõenäoliselt täiel määral katta euroraha kadumist. “Ma arvan, et pigem mitte, aga teatud positiivset mõju see kindlasti avaldab,” hindas Trink. Põhjus on selles, et erasektor tellib rohkem hooneid, mitte infrastruktuuri.

Küll nentis ta, et erasektor on hoonete ehitamisel tugevnemise märke näidanud.

2014. aastal kärbitakse kulusid ja panustatakse kvaliteedile. Mölder ütles, et TREV 2 võtab aasta vastu võrdlemise positiivsel noodil, ent 2014. aasta lõpuks on eesmärk kulusid kokku hoida. “Tuleb valmistuda – tööde maht 2014. aastal väheneb,” lausus Mölder.

Renoveerimise ja rekonstrueerimisega tegeleva Restor ASI tegevjuht Arsi Kook lausus, et tema meelest kaaluvad tellijad ja investorid otsuseid varasemast rohkem ning soovivad kõrgemat kvaliteeti ja paremaid tehnilisi lahendusi kui mõni aasta tagasi. “Rõhk ei ole kvantiteedil, pigem kvaliteedil. See annab eelise hea tausta ja kogemustega ettevõtetele,” ütles Kook.

Möödunud aasta neljandas kvartalis kasvasid ehitusvaldkonna palgad kümnendiku võrra, aga töö vähenemise pärast ennustavad ettevõtjad töötajate arvu kokkutõmbamist. “Meil on suund spetsialiseerumisele, nendes valdkondades, mis ei ole meie strateegilises tegevuses, on kindlasti ette näha töötajate arvu vähenemist,” märkis Mölder.

Eesti Konjunktuuriinstituut tegi küsitluse tuhande ettevõtte seas.

A Kommentaar **Lisanduvad maksud tõstavad hindu**

ENNO REBANE
Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidu tegevdirektor

Kui ehitajatel on vähem tööd, on ehitusmaterjalide tootjatel veel vähem tööd. Me oleme otseselt seotud. Eksport natukene aitab, aga meie negatiivne pool on see, et maksukoormust tuleb riigi poolt juurde ja see teeb ehitusmaterjalid paraku kallimaks.

Näeme jätkuvat kasvu

JAKO TSÄKO
Ehitusmaterjalide tootja Baumax Eesti OÜ tegevjuht

Oleme keskendunud peamiselt jaekliendile ja jaetarbija on viimased aastad kokkuhoidlikult elanud. Ehitaja kessem aastat meid ei mõjuta ning müügis me langust ei näe, sest ettevõtte on veel alles noor – 3,5aastane. Näeme jätkuvat kasvu, kuigi ehitusturul midagi rõõmustavat ei paista.

30%

ehitusfirmadest on ehitushooaja alguses saanud tellimusi vähem kui eelmisel aastal. Kõige rohkem väheneb mitte-eluruumide ehitamisega tegelejate portfelli.

TEE-EHITAJA
TREV 2 juht
Erki Möldre
sõnul ootab
järgmisel aastal
eeskulude
kärpimine.
FOTO: ANDRAS
KRALLA

2,5 mld

eurot jõudis ehitusse kvoodimüügist aastail 2007-2013 NCC Ehituse juhi Toomas Aaki andmeil. Sellest 1,9 mld tuli viimasel neljal aastal.

Tööjõupuudus enam ei kummita

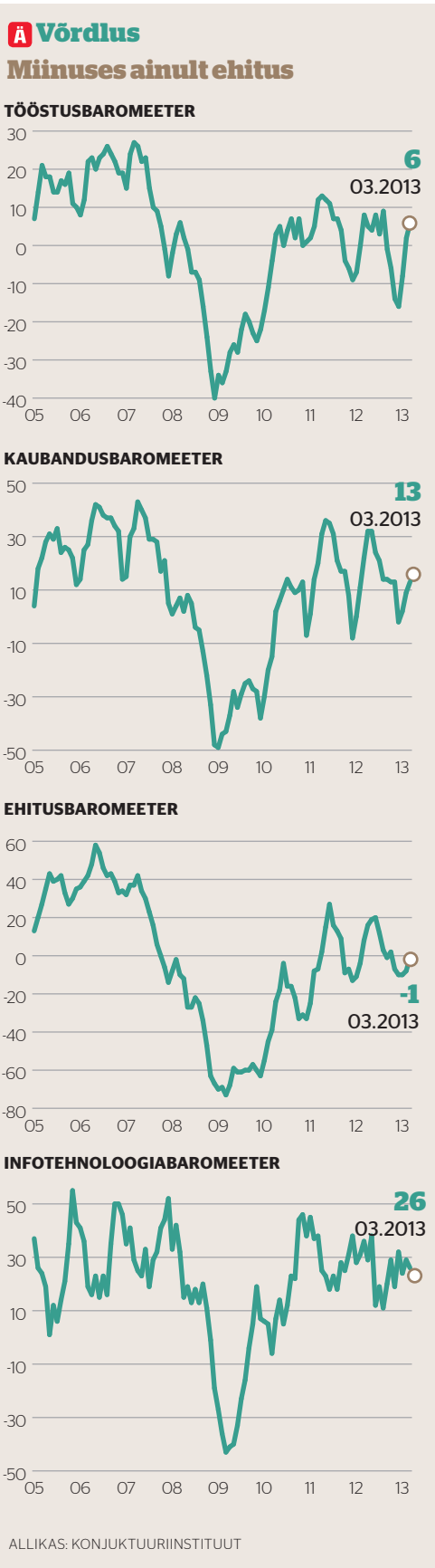
Ehitusettevõtete juhtide hinnang nõudlusele ja oma tellimuste portfelli on praegu kesisem kui aasta tagasi ja kindlustunne oli märtsis miinuspoolel, selgub Eesti Konjunkturiinstituudi värskest ettevõtlusbaromeetrist.

Igal kolmandal ettevõttel on tellimusi tavapärasest vähem ja tootmisvõimsuste kasutamine oli esimeses kvartalis tagasihoidlik 69%. Kõige enam annab nõudluse vähesus tunda mittelehoonete ehitajate seas, kus oli 46% ettevõtetest tellimusi tavapärasest vähem. Lõppenud on

mitu riiklikku programmi (hoonete soojustamiseks ja renoveerimiseks) ning ettevõtetele, mis olid sellega seotud, on tellimuste portfelli nüüd õhemaks jäänud. Rajatiste ehitusega tegelevad firmad on tellimustega paremini kindlustatud.

Töötajate arvu plaanitakse kevadkuudel suurendada, aga väiksemas mahu kui eelmisel aastal. Ettevõtetele ei ole tööjõu leidmisega suuri probleeme ja ettevõtete tegevust ei piira ka finantsprobleemid.

Ehitustööde hinnad jätkavad tõusu.

Taust Elavnemine mullusest aeglasem

VIIMASE KUUGA paranes enamikus majandussektorites konjunktuur ja suurenes ettevõtete kindlustunne.

MITMESSEKTORIS on hooajaline elavnemine tagasihoidlikum kui eelmisel aastal. Eriti annab see tunda ehitussektoris, kus sel aastal on tellimustega varustatus halvem kui aasta tagasi. Kaubanduses hindavad ärikonjunkturi kehvaks gardoobikauplused. Talve püsimine ei meelita inimesi veel kevad- ja suvekaupu ostma.

EBAKINDLUS valitseb ka jäätmekäitlusettevõtete hulgas, kus ligi poolel firmadel vähenesid viimasel kolmel kuul tellimused ja nõudlus. Lähitulevikus nähakse ette teenuse hindade langust.

HOTELLIDE JA TURISMIFIRMADE tegevus elavneb lähikuudel.

ENDISELT HEAD konjunkturi naudivad IT-firmad. **TÖÖTAJATE ARVU** plaanitakse järgneval kolmel kuul natuke suurendada kõigis ettevõtlussektorites.

ALLIKAS: MARJE JOSING, KONJUNKTUURIINSTITUUT

KAANEL 5

26. märts 2013 ÄRIPÄEV
toimetaja Rivo Sarapik, tel 667 0181, e-post rivo.sarapik@aripaev.ee

PROFIIL

AS E-Profil käivitab uue projekteerimisettevõtte, mille põhitegevusala on maailma juhtivatele ettevõtetele nafta-, gaasi- ja energeetikatööstuse seadmete disain ja projekteerimine.

Tööd saab juhatuse liige /tegevjuht

Töö kirjeldus:

- ettevõtte eesmärkide seadmine, nende täitmise jälgimine ja vajadusel korrigeerivate tegevuste rakendamine;
- ettevõtte struktuuri ja töökorralduse põhimõtete väljatöötamine ja juurutamine;
- ettevõtte meeskonna loomine, juhtimine ja arendamine;
- ettevõtte teenuste müük;
- uute ideede ja strateegiate väljatöötamine;
- juhtimissüsteemi arendamine;
- eelarvete koostamine ja kulude kontrolli organiseerimine.

Nõudmised kandidaadile:

- kõrgharidus masinaehituse ja/või ärijuhtimise valdkonnas;
- soovitavalt töökogemus juhina masinaehituse või projekteerimisega seotud valdkonnas;
- Wordi, Exceli, Outlooki kasutamise oskus, kasuks tuleb 3D-joonestusprogrammi tundmine;
- väga heal tasemel eesti ja inglise keele valdamine nii kõnes kui ka kirjas, vene keele oskus suhtlustasandil, kasuks tuleb norra keele oskus;
- julgus ja aktiivsus otsuste langetamisel;
- protsesside juhtimise, inimeste motiveerimise ja eestvedamise oskus;
- avatud suhtlemismaneer;
- lojaalsus, usaldusväärsus ja kohusetundlikkus;
- valmidus välislähetusteks.

Ettevõtte pakub võimalust:

- käivitada firma;
- omandada palju uusi kogemusi;
- saada hea töö eest motiveerivat tasu.

Kandideerimiseks saada oma CV ja kaaskiri **28. märtsiks** aadressil elve.lukas@eprofil.ee.

Lisainfo: Elve Lukas, personalijuht, tel 5688 8602, www.eprofil.ee

VIIMANE GRILL, MILLE EALES OSTAD...

suitsutab,
grillib,
küpsetab...

Vaata lisa www.biggreeneegg.ee

E-R 9-18, L 10-15
Tallinn,
Rannamõisa tee 15 / Oja 2
Telefon 621 7504

homeyard*
www.homeyard.ee

KOOSTÖÖ

Belgias kasutatakse Eestis toodetud naftamahuteid.

Toetuste abil valmib 68 mahutit

A ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Tallinnas Männikul tegutsev metallkonstruktsioonide ja -seadmete tootja APL Production AS sõlmis Belgia ettevõttega Kuwait Petroleum International enam kui ühe miljoni eurose lepingu 68 naftamahuti tootmiseks.

“Me osalesime konkursil ja lepingu saamine läks üprisiski normaalselt. Osaled konkursil, annad hinnad ning pead tehnilisi läbirääkimisi,” ütles APL Productioni juhatuse liige ja üks omanikest Dmitri Kljutšnikov.

Küsimusele, kas võitjaks osutus kõige soodsama hinnaga pakkuja, vastas Kljutšnikov, et nemad hindu ei näinud ning sõlmisid lepingu selle hinnaga, mida ise pakkusid. “Tegemist on hea lepinguga – 68 naftamahutit on loomulikult palju. See on heal tasemel tellimus, üle ühe miljoni euro,” tõdes Kljutšnikov.

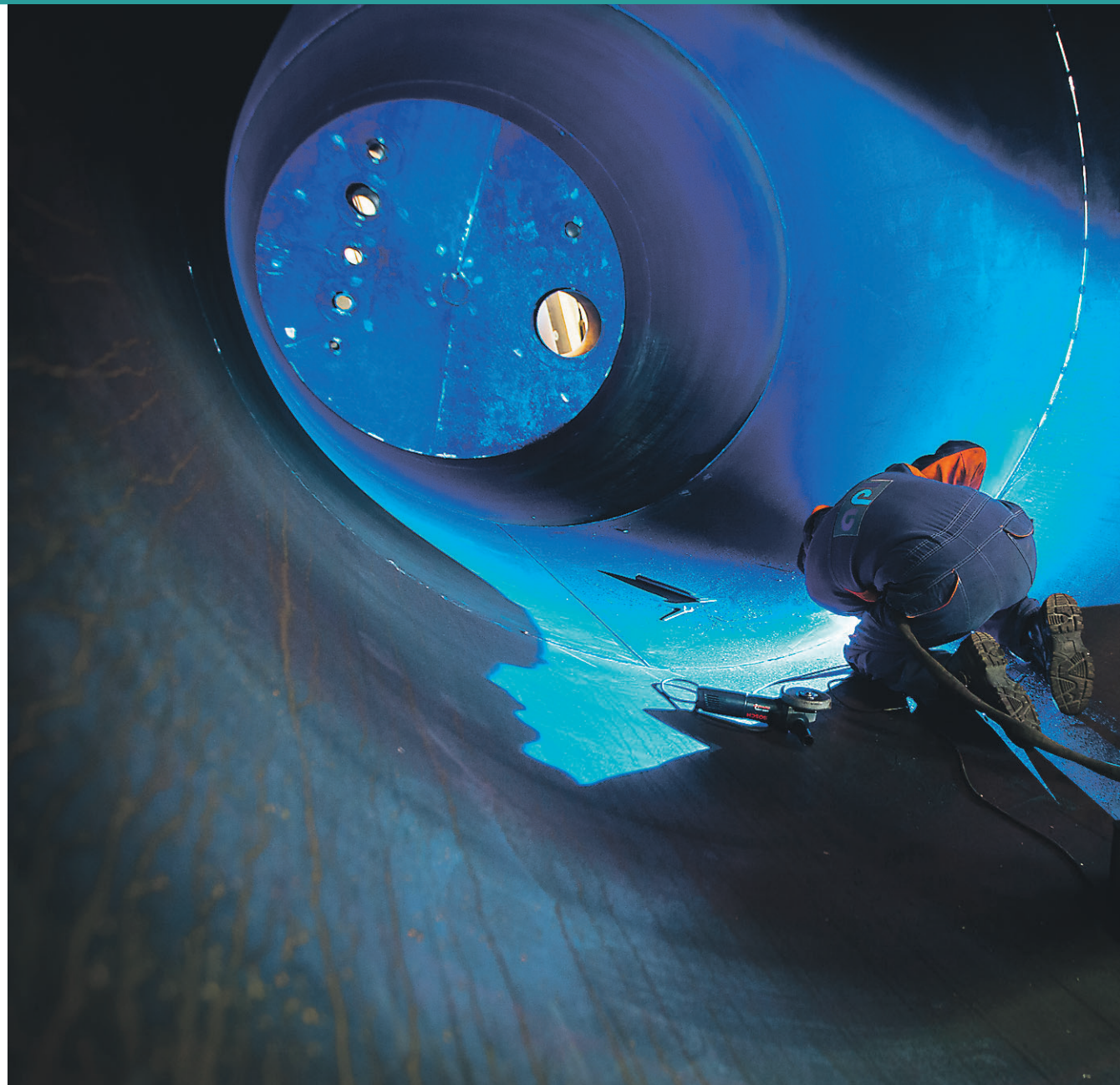
Kõik käis kiiresti. Ühel päeval saadeti pakkumine koos hinnaga ja juba järgmisel hommikul lendas Kljutšnikov koos projektijuhiga Belgiasse, kus lepingu sõlmimiseks kulus umbes kaks tundi.

Tootmine käib. Ettevõttel on jäänud veel poolteist kuud selleks, et mahutid valmis saada. Mahutid saadetakse Belgiasse kolmes partii. Esimene partii viieteistkümne mahutiga on juba teele saadetud, varsti lähevad järgmised kaksikümme mahutit ja praegu valmistatakse viimaseid.

APL Production 68 naftamahuti tellija on kutuse ja määrdeainete puhastaja Kuwait Petroleum International, mis tegutseb Q8 brändi all. Naftamahutid lähevad Belgia suurimasse, Antwerpeni

„Siis hakati meilt ostma meie toodangut ning teave levis ka teistele ettevõtetele.

APL Productioni juhatuse liige Dmitri Kljutšnikov sellest, kuidas jõuti Belgia lepinguni

sadamasse, kus ehitatakse terminali määrdeainete hoidmiseks.

Populaarsus kasvas. Leping Belgia ettevõttega on APL Productioni jaoks esmakordne. “Me oleme Belgiaga varem koostööd teinud: oleme sealt ostnud erinevaid seadmeid naftaterminalide jaoks. Siis hakati meilt ostma meie toodangut ning teave levis ka teistele ettevõtetele,” lausus Kljutšnikov.

Lisaks Belgiale on ettevõttel kliente ja partnereid Soomes, Saksamaal, Norras, Rootsis, Venemaal, Leedus, Lätis. “Me ei jaga oma tellimuste osakaalu välismaa ja Eesti vahel. Eestis me isegi töötame rohkem ja oleme seda edukalt teinud. Kindlasti osaleme veel konkurssidel, selleks et areneda,” rääkis Kljutšnikov.

Naftamahutite tootmiseks on APL Production küsinud laenukäendust KredExilt ning saanud ka erinevaid toetusi EASilt. Ettevõtte omaniku sõnul on see neid aidanud ning KredExiga teevad nad kindlasti ka edaspidi koostööd. “Meie töös on olnud abi ka EASI toetustest. Me küll ei osale suurtes projektides, aga nemad aitavad meil areneda eksportturgudel ja kontaktidega,” tõdes Kljutšnikov.

Samas hindab ta EASI toetusi ebaõiglasteks, sest toetust saab firma, kes kirjutab hästi projekti. Kljutšnikovi sõnul kahjustatakse ettevõtlus-toetustega konkurentsi põhimõtteid, sest kui ettevõtte saab toetust, siis paraneb ka ettevõtte konkurentsivõime teiste ees. APL Production konkurendid on saanud ka toetusi ning Kljutšnikovi sõnul on nad just tänu sellele ka suuremad. “Selleks, et neile nüüd järele jõuda, tuleb kõvasti vaeva näha,” naerab selles äris 20 aastat tegutsenud Kljutšnikov.

Kui 1996. aastal loodi APL Production, siis esimese aasta käive oli veidi alla 12 000 euro ja töötajaid koos asutajatega oli kokku alla 20. Aastal 2011 oli aga ettevõttel juba 143 töötajat. 2011. aastal ulatus ettevõtte käive 8,8 miljoni euroni ja kasumit teeniti 97 889 eurot. 2012. aasta ei olnud aga kuigi edukas. “Investeeringusime palju, ostime juurde masinaid ja seadmeid ning kulutasime palju ka liini organiseerimiseks. Eelmise aasta käive oli üle 9 miljoni euro, aga jäime kahjumisse,” ütles Kljutšnikov.

Sel aastal on ettevõtte eesmärk kasvatada käivet ja jõuda kasumisse. “Loodan, et need investeeringud, mida me eelmisel aastal tegime, aitavad meid,” ütles Kljutšnikov.

APL Productioni tooteid kasutatakse naftaterminalide, torustike ja hüdrotehniliste ehitiste juures, energeetikas ja biotehnoloogiatööstuses.

FOTO: ANDRAS KRALLA

Isikud, kes ei täida kohustusi nõuetekohaselt:

Võlgniku nimi

Seotud isikud

Akesto Trading OÜ Piibe Vahesaar, Viljar Vahesaar
AKO Eesti OÜ Monica Lobanov, Maris Velström
Aktivistid OÜ Annika Hoff
AMETEK EHTITUS OÜ Riivo Reim
Aurigena OÜ Enn Rand, Riina Rand, Mati Tānav
B&L Cargo OÜ Tarvi Laansalu
Big World OÜ Jekaterina Perkova
Billion OÜ Liisa Reesalu, Vahur Singa
Builderson OÜ Siret Liivik
Deltahouse OÜ Janek Mütt
Ecopress Group OÜ (www.ecopress.ee) Aleksandr Polupan,
Estonian Building Invest OÜ Mats Erik Mikael Dahlman
Eurorent Rentacar OÜ Taavi Koha, Riho Teidla
Forza OÜ Tarmo Remmet
HDInterior OÜ Olesja Roos
Horizon Project OÜ Indrek Sõer
HotFrost OÜ Tiit Välling, Kirill Saprokin
Kummimatid OÜ Arkadi Antonov, Alari Laud
Kummimatid OÜ Andres Neemelo, Marek Kase, Toomas Berg

Võlgniku nimi

Seotud isikud

Kurmik AS Andri Needo
LNO Group OÜ Ivar Läets
Maa, Õhk, Tuli, Vesi MTÜ Indrek Leht, Liis Riikoja
Palloson OÜ Ivika Palloson, Margus Palloson, Marko Palloson
Peoline Üritused OÜ Argo Rajja
Ransen Grupp OÜ (www.ransen.ee) Janar Kurisoo
Reval Optika OÜ Alba Siilbaum, Hanna-Maria Vanakula
Rexest Grupp OÜ Aivo Käsnaar, Aarne Saareväli,
Russmet Recycling OÜ Andrus Valdmaa
Seitse Teenust OÜ Viktor Kitsing, Natalja Lanskaja
Silanberg OÜ Ando Lettermo
Smart Ship Supply OÜ Mikko Varik, Rain Karlson
SolarFan OÜ Aleksandr Viljanski
ZDMK OÜ Rein Posti
Tarmel Furniture OÜ Dmitri Zadumov
Timberline OÜ Kristi Kelk, Claus Ebert, Fæster Sørensen
Truggan Trade OÜ (www.suur.ee) Raivo Tiit
Villa Rustica OÜ Mairo Lagoš
Villa Rustica OÜ Jaanus Lajal, Tea Lajal

INKASSO / VÕLAREGISTER / NÕUETE OST / MEELDETULETUSKESKUS / ÕIGUSBÜROO / SÜVAMENETLUS

Julianus Inkasso OÜ • www.julianus.ee
Telefon +372 681 4400 • E-mail: inkasso@julianus.ee • A.Weizenbergi 20, 10150 Tallinn

Julianus
INKASSO

Joogitootjad võtavad siidril ja long drink'il kangust maha

Õlleliidu liikmed A. Le Coq, Saku Õlletehas ja Viru Õlu alan-davad 1. juulist kohaliku turu jaoks toodetava ja turustatava siidri kanguse 4,5 protsendi-le ja long drink'i oma 5,5 protsendi-le.

Muudatuse eesmärk on soov aidata kaasa riikliku alkoholi-poliitika eesmärgile vähenda alkoholitarbimist, teatas õlletootjate liit.

“Soovime näidata, et alkoholi-turu reguleerimise ainus vahend ei ole seadused ja keelud, ettevõtte-jad saavad ka ise sotsiaalselt vas-

4,5

PROTSENDIST kangemat siidrit peatselt poest ei leia.

tutustundlikkust üles näidata ja kaasa aidata,” selgitas õlletoot-jate liidu tegevjuht Peeter Võrk.

Muudatuse sisestamiseks 1. juulist alustavad tootjad ette-valmistusi kohe. “Enamik meie toodetud jookidest on nimeta-

tud kanguse piires, kuid siis-ki tuleb meil muuta paari toote retsepti,” märkis Saku Õlleteha-se juhatuse esimees ja õlletoot-jate liidu juhatuse esimees Mar-gus Kastein.

Kangusele kehtivad piiran-gud jõustuvad pärast 1. juulit 2013 toodetavaile jookidele. Va-rem toodetud joogid turustatak-se. Muudatus sätestatakse Ees-ti Õlletootjate Liidu eetikakoo-deksis, mida liidu liikmed jär-givad lisaks Eestis kehtivatele õigusaktidele.

ARIPAEV.EE

Ä Kommenteer Igal ettevõttel on oma nišš

VALDO PALMIK
ASI Estanc juht

Meil kõikidel on oma turunišš ja kliendisegment. Konkurentidega meil erilist põrkumist ei ole ning oleme sellel turul ilusti ära mahtunud. Meil on kolm müügipunkti, müüme ka Soomes. Püüame ilma teha kõrgema lisandväärtusega sektoris, näiteks soojusvahetid on tõusev grupp.

Meil on partnerriike üle maailma. Peamised kliendid on Soomes, meil on sertifikaatidega kaetud kogu maailm, võime teha nii Ameerikasse kui ka Venemaale, ja kõik Euroopa Liidu sertifikaadid on ka olemas.

Meilt on tellitud ka suuremaid partiisid, aga oleme eelistanud teha pigem väiksemaid, kuid keerulisemaid tooteid, kus on vaja rohkem insenere kaasa. Meie peamine eesmärk on teha hästi keerulisi tooteid. See ongi meie nišš.

Eelmisel aastal ulatus meie käive 9,3 miljoni euroni. Sellel aastal kasvame eelmise aastaga sarnases tempos. Ma ei ole nõus

kriitikaga, mis on tehtud EASI toetuste kohta. Oleme EASilt toetusi saanud. Raskel ajal on toetust saanud ettevõtetel olnud positiivsed ja kiired tulemused, kui toetust on õigesti kasutatud.

APL Productioni taolisi võiks Eestis veel olla

LEHAR KÜTT
KredExi ettevõtlusdivisjoni juht

Meile valmistab rõõmu, et saame toetada pikka aega ning edukalt tegutsenud tootmis- ja ehitusettevõtte arengut.

APL Production AS on võimeline pakkuma terviklikke lahendusi projekteerimisest paigaldamiseni. See on taganud ettevõtte edu nii Eestis kui ka eksporditurgudel. Näiteks oli ettevõtte oluline roll Eesti Energia uue õlitechase Nefit 280 rajamisel.

Ettevõtte on oluline tööandja ja eksportija ning nende antav lisandväärtus on mitu korda suurem tööstusharu keskmisest.

Just selliseid ettevõtteid võiks Eestis rohkem olla.

KredEx aitab ettevõtetel edeneda

2012. aastal sõlmiti 598 uut käenduslepingut 465 ettevõtte kohustuste tagamiseks summas 57,6 mln eurot. See võimaldas ettevõtetel pankadest kaasa täiendavat finantseerimist summas 123,9 miljonit eurot. Aastaga kasvas sõlmitud lepingute arv 9,9% ja toetatud ettevõtete arv 4,4%. Väljastatud käendusmaht suurenes möödunud aastaga võrreldes 11,7%.

2012. aastal laenukäendust kasutanud ettevõtetes töötas kokku ligikaudu 9100 töötajat. KredExi käenduse toel plaanitakse luua lisaks 993 uut töökohta.

Valdkonniti kasutasid KredExi käendust kõige enam ehituse (19,2%), puidutöötlemise ning puit- ja korktoodete tootmise (10,0%), kemikaalide ja keemiatoodete tootmise (6,5%), toiduainete tootmise (6,2%) ning metallitootmise ja metalltoodete tootmisega (6,0%) tegelevad

ettevõtted. Töötlev tööstus kokku moodustas ligikaudu 49%. Võrreldes möödunud aastaga, on eelkõige suurenenud puidutööstuse, keemiatööstuse ja toiduainetööstuse osakaal. Oluliselt on vähenenud metallitööstuse osakaal. Ehituse suur osakaal on tingitud sellest, et valdkonnas levinud praktika kohaselt kasutatakse palju pangagarantiisid.

Alates 2001. aastast on KredEx käendanud 2525 ettevõtte pangalaene, pangagarantiisid ja liisingutehinguid kogumahas 714,9 mln eurot. Väljastatud käendusmaht kokku moodustab 354,5 mln eurot. KredEx on aidanud kaasa 10 078 uue töökohta loomisele. 2012. aasta lõpu seisuga oli ettevõtluskäenduse portfellis 1040 ettevõtte 1398 käenduslepingut summas 107,9 miljonit eurot. Aastaga suurenes portfellis olevate ettevõtete arv 9,6% ja portfelli maht 4,7%.

KAUPMEES

Kõik ühest kohast.

AS Kaupmees & KO on Eesti juhtiv hulgikaubandusgrupp, kuhu kuulub seitse cash & carry tüüpi kauplust-ladu üle Eesti ning keskladu Tallinnas. Nii kauplused-laod kui ka ulatuslik jaotusvõrk tagavad klientide varustatuse toidu- ja esmatarbekaubaga kõikjal Eestis. 20aastane professionaalne suhe klientide ja koostööpartneritega üle maailma garanteerib, et kõik tooted saab ühest kohast. www.kaupmees.ee

Ootame oma meeskonda

tootejuhti,

kelle peamine eesmärk on valitud tootegruppide juhtimine ja arendamine ning käibe- ja tulueesmärkide täitmine. Tootejuht on parim oma kauba tundja Kaupmehes!

Tootejuhi peamised tööülesanded on oma tootegruppide eesmärkide seadmine ja eelarvete koostamine, koostöös müügi-osakonnaga eesmärkide täitmine, sortimendi arendamine ning kampaaniate planeerimine ja elluviimine, tarnijate ja partneritega koostöö arendamine ning enda pidev kursis hoidmine Eesti turul toimuvaga.

Meie jaoks sobiv kandidaat omab kaubanduskogemust, on kõrgharidusega või seda omandamas, oskab hästi arvutiga ümber käia, on väga hea suhtleja ja läbirääkija, peale väga hea eesti keele valdamise suhtleb inglise keeles ning on avatud ja ambitsioonikas.

Pakume asjatundlikku ja toetavat meeskonda, vastutusele vastavat tasu, huvitavaid väljakutseid ning suurepärast võimalust areneda ja kasvada koos meiega.

CV koos palgasooviga ja kaaskiri lühikokkuvõttega varasematest saavutustest saata **12. aprilliks** aadressil personal@kaupmees.ee, märgusõna "tootejuht". Küsimustele vastab personalijuht Katrina Ninepu-Roosaar: tel 681 1155, katrina.ninepu@kaupmees.ee

Ä Mis on mis APL Production AS

TEGELEB metallkonstruktsioonide ja -seadmete tootmisega Eestis.

TOODAB laias valikus standardseid ning spetsiaalseid seadmeid mitut sorti terasest ja erinevatest metallidest.

TOODANGUT KASUTATAKSE erinevatel tootmisaladel, äri- ja tootmishoonete ehitamisel ning nende välisviimistluses, naftaterminalide, torustike ja hüdrotehniliste ehitiste juures, energeetikas ja biotehnoloogiatööstuses.

OMANIKUD on Dmitri Kljutšnikov, Juri Stupin, Sven Küün ja Vladimir Mamchenkov.

Rehvide müük, paigaldus
ja hoiustamine

SOODUS!

VAATA KUMM.EE

Rästa 2a Tallinn 13425 +372 655 3556 info@kumm.ee

Eesti
Pärimusmuusika
Keskus

Korralda konverents, seminar, koolitus Viljandi pärimusmuusika aidas!

Pärimusmuusika ait on Viljandi lossimägedes tegutsev kaasaegne kontserdimaja ja kultuurikeskus. Korraldajat ootab aidas 3 erineva suurusega saali, kaasaegne konverentsitehnika ning pärimusmuusikaga rikastatud loominguiline õhkkond.

www.folk.ee

Info ja broneerimine: silja.soo@folk.ee • +372 434 2072

KONVERENTS

Firma hing
on õigetes
inimestes.

Idufirma
looja peab
olema valmis
suurteks
kulutusteks

A ALYONA STADNIK KADRI PÓLENDIK
alyona.stadnik@aripaev.ee kadri.polendik@aripaev.ee

Eesti majandustarkvarafirma Erply omaniku Kristjan Hiiemaa sõnul peab rahvusvaheliste ambitsiooniga idufirma olema valmis palju kulutama, sama kinnitas ka TextMasteri USA regiooni juht Kristi Poldsam.

Tallinnas toimuval tehnoloogiakonverentsil MIT Global Startup Workshop rääkisid ettevõtjad sellest, kuidas muuta idufirma rahvusvaheliseks.

Usaldus maksab. "Ole valmis palju kulutama," ütles majandustarkvarafirma Erply omanik Kristjan Hiiemaa. "Sa pead aru saama, et alguses tuleb palju kulutada. Sa pead tekitama usaldust. Sa pead looma meeskonna, kes on nõus sinuga töötama, ja pead andma endast parima, et see ei laguneks." Hiiemaa soovib leida traditsioonilistest ette-

võtetest endale inimesi, kes on niinimetatud vana kooli müügimehed.

"Sa pead aru saama, mis erinevus on, kui luua idufirma siin või USAs või kus iganes. Mõtle kõigepealt, millises linnas sa tahaksid töötada, milline võiks olla esimene klient, mitte seda, et sa tahad saada tuhandeid kliente," lisas ta.

Tölke- ja kopeerimisteenust pakkuva TextMasteri USA regiooni juht ja maksete ning töökorralduse kontrollimise platvormi PayPepper üks asutajatest Kristi Poldsam ütles, et nende firma otsustas juba esimesel päeval, et tahetakse saada rahvusvaheliseks.

"Me asutasime oma ettevõtte Prantsusmaal ning alustasime kohe kolmes keeles: inglise, prantsuse ja saksa keeles. Me alustasime agressiivselt

ning olime nõus kulutama. Selleks, et saada rahvusvaheliseks, pidime me palkama kohaliku juhtkonna," rääkis ta.

Sobib vaid parim. Poldsam märkis, et suurim väljakutse on palgata õigeid inimesi. Selleks kasutavad nad personaliotsingufirmat. "Piisavalt hea töötaja ei ole õige argument, peab olema väga hea," lausus ta.

Arvutivõrguteenuseid osutava Paraneti asutaja Michael Holthouse'i sõnul tuleb juba ettevõtet luues mõelda ka sellele, mis saab ettevõttest siis, kui sa sellest väljud.

"Minu esimene samm ettevõtjaks hakkamisel oli see, et ma hakkasin vaatama elus asju, mida ma tahtsin, või mõtlesin, et oleks tore, kui mul

EILE tehnoloogiakonverentsile kogunenud rahvusvahelise seltskond vahetas kogemusi. FOTO: RAUL MEE

raamatupidaja.ee

4. aprill

Meriton Conference & Spa hotell

Koolitus:

Kuidas läbimõeldud kuluarvestus
aitab kasumlikkust tõsta?

Koolitus annab:

- arusaama kasumlikkuse mõõtmisest – kuidas mõõta ning hinnata toote- ja kliendikasumlikkust;
- praktilised oskused ettevõtte majandusarvestuse korraldamiseks moel, mis toetab juhtimisarvestuse vajadusi ja muudab tegevuspõhise arvestuse haldamise lihtsaks ja tõhusaks;
- teadmised tegevuspõhise kuluarvestuse ja juhtimise põhimõtetest ja ülesehitusest;
- teadmised tegevuspõhise kuluarvestuse ja planeerimise seostest finants- ja strateegilise planeerimisega.

Lektor: **REIN PARELO**,
konsultatsioonifirma
Optime OÜ juhataja

Äripäev

Soodushind registreerimisel kuni 28.03.2013 on 229 eurot (km-ga 274,8 eurot). Tavahind 259 eurot (km-ga 310,8 eurot).
Registreerimine veebis www.raamatupidaja.ee
või telefonil 667 0411. Projektijuht Anne-Ly Raudhein, tel 667 0107.

Tööstus ja põllumajandus
kaotasid töötajaid

2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse (REL 2011) andmetel töötas Eestis 67% tööga hõivatutest teenindussektoris, 29% tööstussektoris ja vaid 4% primaarsektoris.

Statistikaameti andmeil on eelmise rahvaloendusega võrreldes teenindussektoris lisandunud ligi 43 000 kätepaari, ent primaarsektor (põllumajandus, jahindus, metsamajandus, kalandus) ja tööstussektor on mõlemad kaotanud üle 10 000 töötaja.

Rahvast vähem, töötajaid rohkem. 2011. aasta lõpu seisuga loendati Eestis 561 138 tööga hõivatut. Kuigi võrreldes eelmise loendusega on rahvaarv vähenenud, oli hõivatuid üle 16 000 enam, teatas statistikaamet.

Kui sektorite kaupa on Ees-

Ä Taust
Kõige enam levinud ametid

POEMÜÜJA (26 155 hõivatut),
MÜÜGIESINDAJA (16 236),
VEOAUTOJUHT (15 602),
ÜLDEHITAJA (13 112),
RAAMATUPIDAJA (11 171) ning
ÜLDHARIDUSKOOLI VANEMA
ASTME ÕPETAJA (9857).
Ametialarühmadest on kõige arvukamalt tippspetsialiste (18%). Juhte on 10% ja bürooametnikke ligi 6%. Kõige vähem on ametirühmadest sõjaväelasi (alla 2%).

ti elanike seas enim tööjõudu rakendatud teenindussektoris (372 840), siis tegevusalade kaupa vaadatuna oli sarnaselt eelmise loendusega töötajate arv ja osatähtsuse poolest esikohal töötlev tööstus. 2011. aastal töötas sellel tegevusalal 18% kõikidest hõivatutest, 2000. aastal 22%.

Ehituses töötab 8% ning hulgij- ja jaekaubanduses 14% hõivatutest, 2000. aasta loendusega võrreldes on mõlemal tegevusalal hõivatute osatähtsus veidi suurenenud.

Võrreldes eelmise loendusega töötab rohkem inimesi info ja side valdkonnas (3% tööga hõivatutest) ning suurenenud on hõivatute osatähtsus, kes tegutsevad kunsti, meelelahutuse ja vaba aja tegevusalal.

ARIPAEV.EE

oleks see või teine asi olemas. Mul tekkis nendest asjadest nimekiri,” rääkis Holthouse.

Holthouse müüs oma ettevõtte Paranet 1997. aastal pärast kuut tegutsemisaastat Sprint Corp-ile 375 miljoni dollari eest. 1999. aastal ta lõi mitmetulundusliku organisatsiooni Foundation for Kids, mille eesmärk on aidata probleemseid lapsi ning õpetada neile eluks vajalikke oskusi.

Andmesideteenuseid pakkuva Demand Analyticsi ühe asutaja John Metcalfi sõnul tuleb selleks, et kasvada suureks, kiiresti õppida. “Me mõtlesime kohe, et tahame aidata inimestel teha oma otsuseid ehk me seadsime endale eesmärgi. Kui oled otsustanud olla ettevõtja, siis vahet ei ole, kas sa oled rahvusvaheline või mitte, sa pead olema sina ise,” rääkis ta.

Ä Tasub teada Michael Holthouse'i õppetunnid:

1. ETTEVÕTTEST VÄLJUMINE.

Olin töötajatega rääkinud, et teeme ettevõtte. Siis nad küsisid, kuidas ma sellest väljun. Kui mina mõtlesin, kuidas ma selle käima saan, siis nende arvates oleksin ma pidanud mõtlema, kuidas ma sellest väljun. Seega sa pead mõtlema, mis sellest ettevõttest saab, kui sa sellest väljud. Kas sa müüd selle maha või teed sellest avaliku ettevõtte.

2. VISIOON. See on võimas asi. Me rääkisime ja selgitasime igale inimesele, kuhu me läheme, kuidas me sinna jõuame

ja mida see minu jaoks tähendab. Iga klient, kes sisse tuli, oli teadlik eesmärgist ja sellest, kuhu me lähme.

3. ETTEVÕTTE KULTUUR. Igal ettevõttel on oma kultuur, nagu iga inimene on omaette isiksus. Küsimus on selles, kas sa pöörad sellele tähelepanu või mitte. Milline on sinu ettevõtte sisemine kultuur, kas su ettevõtte kasvab kiiresti või aeglaselt.

4. PALKA ÕIGEID INIMESI. Need inimesed peaksid olema nii head, et pakuvad sulle iga päev mingit väljakutset.

Jürvetson: parim aeg firmat luua on majanduslanguses

Riskiinvestor Steve Jürvetson leidis, et ainult segastel aegadel saab sündida uusi ettevõtteid ning tõi näiteks majanduslanguse 5 aastat tagasi, mis soodustasteatud sektorites uute toodete loomist.

Eile Tallinnas toimunud tehnoloogiakonverentsil MIT Global Startup Workshop astus Skype'i vahendusel üles Eesti juurtega USA riskikapitalist Steve Jürvetson. Ta alustas arutlusega, milline võiks olla mõjukaim firma maailmas 20 aasta pärast.

“Ma vean kihla, et mitte keegi siin ruumis, sealhulgas mina ise ei oska nimetada kõige olulisemat firmat 20 aasta pärast. See on lihtne kihlvedu, sest kõige olulisem firma pole veel sündinud,” kõneles ta. Näiteks tõi ta mineviku, märkides, et 20 aastat tagasi ei olnud olemas selliseid tehnoloogilisi uuendusi nagu Google või Facebook.

Isegi Apple oli tema sõnul n-ö surivoodil ja selle tegevus soovitati lõpetada. Oma aruteluga jõudis ta tulemuseni, et uus tegija turul on see, kes defineerib

tulevikku. Küll aga säilib tema sõnul küsimus, kuidas see nii on.

Edasiviiv segadus. Jürvetson jätkas segaduse tekitamise teemal ning tõdes, et kui ei oleks katkestusi või segadusi, ei sünniks ka uusi ettevõtteid.

“Segaduse all pean silmas seda, et miski muudab tavapärasest äriajamise viisi. See võib olla majanduslik kokkuvarisemine,” kõneles Jürvetson. “Kui vaadata, kes üle maailma majanduslikult võitsid, siis tõenäoliselt loodi kõige edukamad firmad sel ajal, kui turg oli languses,” ütles Jürvetson.

1998. aastal alguse saanud Massachusetts Institute of Technology korraldatav iga-aastane rahvusvaheline konverents on aastate jooksul jõudnud kuule kontinendile, millest võetakse osa enam kui 70 riigis. Eestist on seni õnnestunud suurüritusel osaleda Ajujahi meeskondadel 2010. aastal Soulis ja 2011. aastal Istanbulis, kus suurtel lavadel esitleti 10 parema seas edukalt oma äriideid.

TELLI HALUPUUD JUBA TÄNA!

Halupuud kontaineris (toores, kuiv).
Transport hinna sees.
Lisaks pakume süütepulki, suitsutuslaastu ja multzi.

Info tel 5333 22 84, www.halupuu.ee

EHITUS

Nordecon sai Narvas 15miljonilise lepingu

Nordecon hakkab ehitama Narva Estri kaubanduskeskuse kolmandat järku. Ehituslepingu maksumus on üle 15 miljoni euro, millele lisandub käibemaks.

Ehitustööd algavad tänavu aprillis ja lõpevad tuleval suvel, teatas ettevõtte börsile.

Nordecon ASI juhatuse liikme Avo Amburi sõnul on Astri Keskus Nordeconi jaoks tuttav koht, sest ka kaubanduskeskuse eelmist etappi ehitas Nordeconi kontserni kuuluv ettevõtte. “Hea meel on tõdeda, et seegi kord osutus meie pakkumine tellija jaoks sobivaks,” ütles Ambur.

TURISM

Itaallane toob turistid Abrukale pardijahile

2013-2014. jahiaasta suuruluki jahilubade enampakkumise Abruka jahialal võitis itaallasest turismiettevõtja, kirjutas Saarte Hää.

“Tegelen jahiturismiga ja plaanime seal välituristidele pardijahti korraldada,” ütles Saarte Häälele Riigimetsa majandamise keskus (RMK) oksjoni võitja Samuele De Pizzol, kes maksab 1000eurose alghinnaga välja pakutud 1080 ha suuruse Abruka jahiala lubade eest 2555 eurot.

RMK jahindusosakonna peaspetsialisti Kalev Männiste andmetel käib Abrukal põhiliselt linnujaht ja kõigi eelduste kohaselt lastakse ka paar põtra.

TÖÖTASU

EVR Cargo töötajad said palgatõusu

Eesti Raudteelaste Ametiühing ja AS EVR Cargo allkirjastasid eile kollektiivlepingu, millega lepidi kokku töötasu tõus tagasiulatuvalt alates 1. märtsist.

Töötasu tõusu üldpõhimõte oli tasakaalustatud jätkusuutlikkus: eelistatud olid madalamat tasu saavad töötajad, teatas EVR Cargo.

Eesti ehitab
Est build
2 0 1 3

3. - 6. aprillini 2013

EESTI NÄITUSTE MESSIKESKUSES

3. APRILLIL 11-18

4. APRILLIL 10-18

5. APRILLIL 10-18

6. APRILLIL 10-17

OOTAME TEID 17. RAHVUSVAHELISELE EHITUSMESSILE

Eesti Näituste AS Pirita tee 28 Tallinn 10127 tel 613 7337 e-post: estbuild@fair.ee www.fair.ee/eestiehitab

**TEHNOLOOGIA-
FIRMA** Begin
OÜ IT-juht
Artur Aardma
(vasakul),
müügijuht
Mikko Prii ja
projektijuht
Renar Koppel
on töötunni-
arvestajale
tänuilikke
kasutajaid
leidnud.

FOTO: RAUL MEE

TEHNOLOOGIA

Tunnilehtede digiülevalvade vabastab tüütust tööst. Boonusena täpsem kontroll

KADRI PÖLENDIK
kadri.polendik@aripaev.ee

Ehitus- ja puhastusettevõtetele pakutud uus tehnoloogia, mille abil on võimalik täpselt kindlaks teha, mis kellaaegadel tööline objektile viibis, on saanud positiivset tagasisidet.

Vaid veidi üle aasta tegutsenud firma Begin OÜ pakutav tarkvara on mõeldud sellistele ettevõtetele, kellel on vaja täpset ülevaadet sellest, mitu tundi nende töölised objektile viibisid.

Praegu märgitakse paljudes firmades tunde üles käsitsi, mis on ajakulukas ning sageli ebatäpne. Begin pakub kolme võimalust, kuidas tööaeg täpselt kirja saada. Esiteks on võimalus helistada mobiililt või lauatelefonilt lühinumbrile, millega positioneeritakse ära, kus töötaja parasjagu asub. Teine võimalus on kasutada nutitelefonirakendust, kus on lisaks asukoha registreerimisele veel teisigi funktsioone. Kolmas võimalus on paigaldada sõrmejälje lugeja, mis tunneb ära iga töötaja, kes objektile tuleb.

Kirjapanek käib tihti tagantjärele ja umbes. Begin projektijuht Alex-Kristjan Rikko rääkis, et praegu on peamine probleem see, et tööline peab iga päev käsitsi kirja panema, millal ta tööle jõudis ning millal sealt lahkus, kuid sageli ei tehta seda kohe, mis tähendab, et kuu lõpus pannakse töötunnid kirja umbes. Tema sõnul muudab nende pakutav teenus töö lihtsamaks mitte ainult ülemustel, kes tahavad võimalikult täpset tunniarvestust, vaid ka töolistel, kes ei pea enam vaeva nägema tunnilehtede täitmisega.

“Kõige olulisem on see, et tekib konkreetne ra-

Mis on mis Begin OÜ

Asutatud 2011. aastal
OMANIKUD: Antti Linno, Artur Aardma, Urmas Pado
Pakub 3 teenust töötundide edastamiseks
HELISTADES – sobiv objektidele, kus töötajate arv on väike või tegemist on lühiajaliste objektidega
NUTITELEFONI RAKENDUS – sobiv liikuvale töötajale
SÕRMEJÄLJESEADE – sobiv püsivatele objektidele, kus on palju töötajaid

haline kokkuvõtte juba selle pealt, et see inimene, kes neid tunde peab märkima, raiskab iga kuu päris palju aega selle peale. See inimene saaks sama palga eest, mis ta teenib, tegeleda hoopis olulisemate asjadega,” selgitas Rikko, miks on nende tarkvara ettevõtetele kasulik.

Esmalt tutvustati uut tarkvara peamiselt puhastus- ja ehitusfirmadele. Üle poole aasta on Begin helistamise teenust kasutanud Tondi Puhastus- ja ehitusfirma, mille juhatuse liikme Aivi Koppa sõnul on tarkvara end juba ära tasunud. Koppa märkis, et juurde on võidetud klientide usaldust, samuti on koristajate töö muutunud efektiivsemaks.

“See on väga hea toetusüsteem, sest me saame kliendile südamerahuga väita, et koristaja on kohal olnud ja mis kellast mis kellani ta oli. See toetab omakorda tihti kvaliteeti, sest kui ma näen, et koristaja ei ole välja läinud sel kellaaajal, mil ta peaks, siis saab kohe reageerida ja ta üles otsida,” rääkis Koppa. Tema sõnul otsustati Begin tarkvara kasutada just seetõttu, et neil on koristajad nii-öelda eraldiseisvad üksused, kelle töölkäimist on väga keeruline kontrollida.

Teenuse kasutuselevõtu ainus tagasilöökk oli Koppa teatel osa töötajate vastumeelsus uuenduste suhtes. “Uue asja juurutamine on keeruline, ei taheta uut asja teha ja oli neidki, kes läksid sellepärast minema. Mõni ei lase oma telefoni kasutada.”

Arvestus paneb aega paremini kasutama. Üldjoontes läks uue asja kasutuselevõtt Koppa hinnangul valutult ning juba on ka rahalist kokkuhoidu tekkinud. “Kui ikkagi on selline koristaja, kellele oleme aastaid maksnud nelja tunni eest, aga tegelikult tuleb välja, et tööd on väga edukalt võimalik ära teha kahe või kahe poole tunniga, siis kuu lõikes on see väga suur kokkuvõtte. Teistpidi parandab see oluliselt kvaliteeti, kuna koristajad

teavad, et neid jälgitakse, ja nad kasutavad seda aega, mis neile on antud, rohkem ära,” sõnas Koppa.

Lisaks puhastusfirmadele pakuti teenust ka ehitusturule, kus on sama kaua kui Tondi Puhastus- ja ehitusfirma kasutanud sõrmejäljelugereid Espak Ehitus- ja ehitusfirma. Firma juht Tarvo Vikat rääkis, et neilgi tasus teenuse kasutamine end ära juba esimese paari kuuga. “Kindlasti tasus, inimesed käivad rohkem tööle ja tööaega kasutatakse tulemuslikumalt ära. Neil omal jäi ka see tabelitäitmine ära,” ütles ta.

Eesmärk töölini distsiplineerida. Espaki peamine eesmärk oli tarkvara kasutuselevõttuga töölini distsiplineerida. Lisaks taheti kaotada paberiga tunniarvestus.

“Tahtsime distsiplineerida töölini, see oli kõige põhilisem, ja enda mugavus ka, et kuu lõpus töötunnid kokku võtta. Varem käis see paberi peal ja igaühel oli oma tunnitabel, kuhu ta märkis, aga siis ei jõudnud kõiki kontrollida. Nüüd on asi selge,” rääkis Vikat.

Beginil on plaanis laienemist jätkata. Ettevõtte teine projektijuht Mikko Prii ütles, et tarkvara tahetakse jõuda kontoritööstusteni, kuid selleks tuleks enne veel arendustööd teha. Prii kinnitustel on kontorites kindlasti selle järele vajadus.

Rikko märkis, et kuna nutitelefon muutub järjest olulisemaks, on neil võimalus oma rakendust veelgi rohkemates sektorites ära kasutada. Uuendusena on plaanis lisada toodete nimekirja hoolduspäevik.

“Kui sul töötaja läheb näiteks korterelamut hooldama, siis seal on valvetsüsteemid ja suitsusüsteemid, mille kohta on päevikud seina peal, kus on kirjas, mida nendega tegema peab. Nutitelefon võimaldab selle kõik digitaalseks muuta,” kirjeldas Rikko uut teenust. “Me tahame oma aplikatsiooni kõvasti edasi arendada,” lisas ta.

Soome leht õhutab soomlasi Eestisse tööle minema. Töötuil hea võimalus karjääri jätkata

LAURA MALLENE
laura.mallene@aripaev.ee

Pühapäevane Aamulehti paneb lugejate lauale variandi, et miks mitte kaaluda soomlastel hoopis Eestisse tööle tulla.

“Ma ei peaks seda üldse mitte võimatuks variandiks,” lausus ajalehele Cawl Finance'i tegevjuht Christian Rajalin. Cawl Finance konsulteerib keskmise suurusega Põhjamaade firmasid, kes plaanivad siia tulla või juba tegutsevad Eestis. Rajalini sõnul võiks Eestisse tööle asumine olla Soome töötule küllaltki hea võimalus karjääri jätkata ja oskusi säilitada.

Rajalin toob välja, et kui Soomes on keskmine töötasu 3000 eurot kuus, siis Eestis küünib see 1200 euroni. “Soomes on maksmiskoormus kõrgem, samas elamine, transport ja elu üldse kallim, seega Eestis saab hakkama väiksema palgaga,” lausus Rajalin.

Soomlased eeskujuks. 1Partner Kinnisvara partner Tanel Tarum kinnitab, et soomlasest töötaja on suur konkurentsieelis. 1Partner Kinnisvaras töötab kolm soomlast ning plaan on neid veel palgata.

ABB ASI juht Bo Henriksson, ise ka soomlane, arvab, et kui soomlased vaid teaks, kui hea on Eestis elada, tuleksid nad kohe siia. FOTO: RAUL MEE

Tarumi sõnul usaldavad soomlased Eestisse tulles rohkem oma kaasmaalasest äripartnerit ning kolm kinnisvarafirmasse tööle võetud soomlast on kasumlike töötajate eesotsas.

Soome on Eesti üks olulisemaid kaubanduspartnereid ja kui riik soodustaks odava tööjõu kõrval rohkem skandinaavlaste importi, aitaks see kindlasti kaasa majandussuhete pa-

ranemisele. “1Partneris töötab kolm soomlast ja nad annavad oma kohusetundlikkuse ja euroopaliku tööstiiliga kohalikele tihti silmad ette. Palka maksame võrdsetel alustel ja keegi ei kaeb,” ütles Tarum ja lisas, et tal on plaanis veel soomlasi tööle võtta.

Idee kannab. ABB ASI juhi Bo Henrikssoni sõnul on soomlaste palkamine täiesti mõeldav idee.

“Helsingist on Tallinna lihtne liikuda, miks mitte,” sõnas soomlasest Henriksson.

“See võib ka oleneda sellest, kus soomlased elavad – kas on kaugel Oulus või Helsingis. Kuid noortel, kes tahavad välismaale, pole mingit takistust,” leidis Henriksson. “Tegelikult on asi nii, et kui soomlased teaksid, kui hea on Eestis elada, tuleksid nad kohe.”

PANGANDUS

Eluasemelaene võeti mullusest rohkem

Eesti Panga teatel võeti veebruaris viiendiku võrra rohkem eluasemelaene kui aasta tagasi. Keskpank peab tõenäoliseks, et eluasemelaenude maht pöördub lähikuudel pärast neli aastat kestnud langust taas püsivale tõusule.

“Uute laenude kiirele kasvule vaatamata oli eluasemelaenu portfelli aastakasv veebruaris veel endiselt negatiivne. Turu aktiivsuse jätkudes on aga tõenäoline, et laenude maht pöördub lähikuudel tõusule,” kommenteeris Eesti Panga finantsstabiilsuse osakonna juhataja asetäitja Jana Kase.

KONTROLL

Tööinspeksioon peatas ohtliku töö

Mullu septembrist kuni aasta lõpuni korraldas tööinspeksioon töökeskkonna sisekontrolli, mille käigus keelustati 45 ohtliku töövahendi kasutamine ja peatati ühe ohtliku töö tegemine. Kontrollid tuvastasid 174 ettevõttes 661 rikkumist. Viiendikus kontrollitustest ei tuvastatud ühtegi rikkumist. Kontrollimistega hõlmati ligikaudu 17 000 töötajat. Enim rikuti töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid.

Tööinspeksiooni tööohutuse peaspetsialist Indrek Avi sõnul võib igas organisatsioonis esineda mittevastavusi, mis võivad viia tööõnnetusteni.

MOBIILSIDE

Elisa parandas positsiooni eraklienditurul

Konkurentsiameti statistika alusel on EMT-l 867 754, Elisal 638 965 ja Tele2-l 563 828 klienti.

Elisa pressiteade vahendab konkurentsiameti statistikat, mille alusel jagunes turuosa Eesti mobiilside turul järgmiselt: Elisa turuosa 31%, EMT turuosa 42% ja Tele2 27%.

ENERGEETIKA

Veebruaris kasvas elektri tootmine

Veebruaris ulatus elektri tootmine Eestis 1060 gigavatt-tunnini, mis on võrreldes eelmise aasta sama ajaga 11% rohkem.

Elektri tootmise suurenemise peamine põhjus oli elektrikaubanduse ekspordi kasv ja CO₂ saastekvoodi soodne hind, vahendas Eleringi pressiteade.

Võrreldes aastataguse perioodiga, langes veebruaris Eesti sisetarvimine 13%, 732 gigavatt-tunnile.

Proovi Äripäeva 6 nädalat ainult 10 € eest ja võida uus iPad Mini või MacBook Air!

Telli ja võida!

Kõigi tellijate vahel loositakse välja **62** suurepärast auhinda koguväärtusega üle **6500 €**.

www.aripaev.ee/proovi

PRIVILEG

ainult Äripäeva lugejale

PRIVILEG ON EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND JUST SINULE, ÄRIPÄEVA LUGEJALE. Vaata pakkumisi www.privileeg.ee

Kuni -60%

Motörheadphones kõrvaklapid

Viimaseid päevi!

19.90-129 €

Maailma uus tippbränd muusikaarmastajale – Motörheadphones. Kui Te armastate muusikat niivõrd, et soovite seda vaid endale hoida, siis on see pakkumine just Teile. Hi-Fi-kõrvaklappide uusim tase. Rokkaritelt neile, kes rogivad sisimas. Eksklusiivselt Äripäeva lugejatele märtsi lõpuni kuni -60%.

Vaata kõiki pakkumisi: www.privileeg.ee

LOGISTIKA

Narva pargis on kohal kuus klienti.

Oodatakse 130 miljonit eurot

VIKTORIA LADŌNSKAJA
viktoria.ladonskaja@aripaev.ee

130 miljonit eurot välismaiste äriteeste investeeringuid ootab rajamisel olev Narva tööstus- ja logistikapark, kus kuus klienti on juba lepingu sõlminud. Seni on pargi ehitamise investeeritud 3 miljonit eurot Eesti riik, Venemaa äritehed eelistavad panuseid mitte avalikustada.

Märtsi lõpus peab olema lõpetatud Narva tööstus- ja logistikapargi infrastruktuuri järjekordne järk. Sel aastal ehitab rida Venemaa omanduses firmasid tööstusparki oma laokompleksi.

Projekt, mille käigus ilmub piirkonna kaardile tööstus- ja logistikapark, on suur mitte üksnes Ida-Virumaa, vaid kogu Eesti mastaabis. Seda rahastab osaliselt SAIVTA ehk Ida-Virumaa Tööstus- ja logistikapargi infrastruktuuri rajamise üldmaksumus on umbes 3 miljonit eurot, mille maksab Eesti riik. See on aga väike summa võrreldes sellega, mida oodatakse Venemaa investoritelt. Projekti üldmaksumus küündib 2019. aastaks 130 miljoni euroni.

Venelased ei avalikusta finantseeringu mahtu. SAIVTA juhatuse esimees Teet Kuusmik ütles, et lõppsumma sõltub klientide lõplikest mahtudest ja kõigile kruntidele veel kliente ei ole. Praeguse seisuga on tähtsajalise investeerimiskohustusega leping sõlmitud kuue ettevõttega. SAIVTA kodulehel olev müügikaart on tähistatud punase, kollase ja

roheline värviga. Neist esimene tähendab müüdud ala ja sellega on kaetud kolmandik tööstusparki.

“Suurem osa kliendikontaktidest on tekkinud Venemaa ettevõtete kaudu,” iseloomustab tööstusparki kliente Teet Kuusmik. “Investeeringuid teevad rahvusvahelise taustaga ettevõtted Venemaalt, USAst, Šveitsist, Saksamaalt,” loetles ta.

Venemaa olmetehnikafirma Estin Warehousing OÜ esindaja Andrei Avdejenko sõnul tekkisid neil möödunud aastal Eesti partneritega raskused, sest territooriumi käikuandmise tähtaeg venis. “Seetõttu tekkis töösse kolmekuuline viivitus. Praeguseks on probleemid lahendatud,” lausutas. Ettevõtte plaanib parki kuni 51 000 ruutmeetri suurust kompleksi.

Investeeringute suurust Avdejenko ei kommenteeri, olles lepingu punkti “kohustuslikud investeeringud” puudutava info avalikkuse üle üllatunud. Rahalist osalust ei kommenteeri ka tööstus-

pargi teine lepinguline partner Febparts OÜ, mis kaupleb autode varuosadega. Firma huve esindav Aleksei Mironov nii ütlebki: “Rahast me ei räägi.”

Kui palju töökohti projekt toob? EAS nimetab projekti toetamise argumentideks Ida-Virumaa tööhoive suurendamist. Eelmise aasta lõpus teatasid Narva tööstus- ja logistikapargi juhid esimesi investoreid tervitades, et kümne aastaga luuakse Kirde-Eestisse 4400 uut töökohta. SAIVTA äriplaan näeb ette “aidata kaasa 1440 töökoha loomisele” 2019. aastaks Narvas, Jõhvis, Kohtla-Järvel ja Kiivõlis. Projekti rahaliselt toetav EAS leiab, et see number on ülemäära optimistlik. “EAS võttis taotluse hindamisel aluseks, et kui 5–7 aasta jooksul on tööstusala kõik krundid leidnud kasutuse ning loodud on 800–900 uut töökohta, võib projekti väga tulemuslikuks hinnata,” lausutas EASi regionaalarengu keskuse direktor Monica Hankov.

MÄRTSIS käis Narva logistika- ja tööstusparki ehitus, tänavu loodab oma laokompleksi valmis saada mitu Venemaa firmat. FOTO AUTOR: SERGEI STEPANOV

raamatupidaja.ee

10. aprill

Meriton Conference & Spa hotell

Lemmiklektori loeng:

**Uus värbamiskontseptsioon.
Kuidas leida tööturult üles
talendid ja talendi potentsiaalid?**

Käsitlemisele tulevad teemad:

**Miks tavakuulutused toovad kandidaate, kellega
meil midagi peale pole hakata?**

**Kuidas koostada kuulutusi, mis toovad ligi meie
jaoks parimaid?**

**Kuidas CV-sid ridade vahelt lugeda, milliseid
lisaülesandeid anda eelvoorudes?
Reaalsed näited ja meetodite läbi tegemine.**

**Traditsionaalse värbamise nõrgad kohad ja
kaasaegsed meetodid selle asendamiseks:
sotsiomeetria, interaktiivsed grupiintervjuud.**

Tagasiside andmine, mis tõstab ettevõtte mainet.

TIINA SAAR,
karjäärinõustaja ja
Proeksperti personalijuht

Äripäev

Loengu soodushind registreerumisel kuni 03.04.2013 169 eurot (km-ga 202,80 eurot), alates 04.04.2013 199 eurot (km-ga 238,80 eurot). Kahe või enama isiku korraga registreerimisel ühest maksjaettevõttest kehtib hindadele 5% soodustus. Lisainfo ja registreerimine telefonil **667 0411** või projektijuht Anne-Ly Raudhein, tel 667 0107. www.raamatupidaja.ee

Hiina president arutas Kremlis energialepinguid

Hiina president Xi Jinping sõlmis oma esimesel välisreisil Moskvast olulisi lepinguid, vahendas Bloomberg.

Venemaa otsustas anda Hiinale Arktika nafta ammutamis litsentside osaluse, mis seob maailma suurima nafta- ja maagaasitootja suurima energiatarbijaga.

Hiina võib kahekordistada nafta impordi Vene Rosneftilt üle 620 000 barrelile päevas, mis paneb küsimärgi alla senise suurima Vene nafta ostja Saksamaa rolli. Plaanitakse allkirjastada ka Venemaalt Hiinasse kulgeva maagaasijuhtme rajamise leping.

Börsifirma Rosneft, mis on naftatoodangult maailma suurim, võtab Hiina arengupangast 2 miljardit dollarit laenu, mille tagatiseks on 25aastane nafta-

31

**miljonile tonnile ehk
620 000 barrelile
päevas võib kasvada
Venemaa aastane
naftaeksport Hiinasse,
praegu on see 15
miljonit tonni.**

tarne. Gazprom plaanib jõuda aasta lõpuks Hiinaga 30aastase gaasilepinguni.

“Me ei tulnud siia aega raiskama,” ütles Xi tõlgi vahendusel Kremlis tseremoonial, nimetades lepinguid läbimurdeks.

Aastane naftaeksport võib kasvada kuni 31 miljonile tonnile ehk 620 000 barrelile päevas praegusest 15 miljonilt tonnilt. Saksamaa on Venemaa suurim naftaklient, ostes 700 000 barrelit päevas. Hiina on Hollandi ja Poola järel neljas.

Gazprom ehitab nn idatorustikku, mida mööda peaks 2018. aastal liikuma Hiinasse 38 miljardit kuupmeetrit maagaasi aastas. Gaasitarneid võivad kasvada 60 miljardi kuupmeetri. Gaasitorustiku plaan võib sisaldada ettemakset Hiinalt.

ARIPAEV.EE

Ä Kommentaariid Riigi kõige perspektiivsem osa

ANDREI BIROV,
Sillamäe Sadama turundusdirektor

Ida-Virumaa on kogu riigi ettevõtluse ja majanduse arengu seisukohast Eesti kõige perspektiivsem piirkond.

Ida-Virumaa ühendab olemuslikult kaht majandusruumi: Euroopa Liitu ja ühtset majandusruumi, kuhu kuuluvad lisaks Venemaale ka Kasahstan ja Valgevene.

Narva tööstuspargil on koos rea logistikakeskustega väga suur perspektiiv. Loomulikult sõltub palju valitsuse ja kohalike võimude abist, aga ka välismaistest investoritest. Selles suhtes on hea näide jällegi Sillamäe, kus on esindatud ja töötavad edukalt Venemaa, USA, Hollandi, Kasahstani, Valgevene, Soome, Rootsi, Saksamaa ja paljude teiste riikide firmad.

Pargi edu sõltub ettevõtjatest

HEIDO VITSUR,
LHV Panga analüütik

Piirkonna suurim linn Narva vajab hädaasti midagi sellist, mis võimaldaks seal tööstuslikul tootmisel tänapäevasel tasemel arenema hakata, ja tööstuspargi rajamine ongi siin üldtuntud vahend.

Samas on loomulik ka see, et tööstuspark rajatakse tööstuslogistikapargina, sest konkurentsivõimelist tootmist ilma esmaklassilise logistilise toetusega pole tänapäeval võimalik rajada.

Kuivõrd selline park aga edukaks osutub, sõltub sellest, millised ettevõtjad seal tegutseda hakkavad, ja see omakorda sellest, kui hästi kogu projekt läbi mõeldud on.

Pargi rajamine iseenesest ei tähenda mitte midagi.

Kirde-Eesti on hõlvamata uudismaa

RAIVO VARE,
ettevõtja, Eesti Arengufondi omaaegne esimees

Narva tööstus- ja logistika-park - see on tootmisbaas pluss teenused.

Kirde-Eesti on veel hõlvamata uudismaa. Siin jätkub ruumi paljudele. Asi ei ole selles, kas tööstuspargile on valitud õige või mitte nii õige koht. Piirkonna arengu seisukohast võib taoline projekt osutuda kasulikuks.

Kogu küsimus keskendub partneritele, see tähendab sellele, kes selle tööstus- ja logistikapargi asustab.

Kui partnereid ei ole, kujutab kogu projekt endast suhteliselt suurt riski. Sellises projektis peavad partneriteks olema suured tegijad.

46%

Eesti idapiiri ületustest toimub Narva piiripunkti kaudu.

”

Rahast me ei räägi.

Logistikapargi klient, Febparts OÜ esindaja Aleksei Mironov ei avalikusta investeringut

Ä Mis on mis Narva tööstuspark

KOLMANDIK tööstuspargist on lepingutega kaetud: Estin Warehousing OÜ, olmetehnika; Febparts OÜ, autovaruosad; Farenheit OÜ, kinnisvara; New Flight OÜ, laevaehitus; ESME OÜ, mõõteseadmete tootmine; VZ Invest OÜ, valgustusseadmete tootmine.

IDA-VIRUMAA Tööstusala Arenduse Sihtasutus ehk SAI-

VTA asutati 2009. Asutajad olid Eesti Vabariik (majandusministeerium), Narva linn, Jõhvi vald, Kohtla-Järve linn, Kiviõli linn.

2011. A JAANUARIS ühendas SAIVTA endaga SA Jõhvi Tööstuspark, SA Narva Tööstuspark ja SA Püssi Tööstusala Arendus.

KINNISTUD asuvad 2 km kaugusel Tallinna-Peterburi maanteest, 1 km kaugusel Narva elamurajoonist.

Ligi: kokkulepe on hea märk.

Rahandusminister Jürgen Ligi ütles Küprose abiprogrammi kohta, kus üle 100 000 eurosed hoiused maksustatakse, et finantssektori panus riigi rahanduse taastumisse on loogiline.

“Küprosel on ees keeruline aeg, kuid põhimõtetes kokkuleppe saavutamine on hea märk. On loogiline, et ka finantssektor annab oma panuse taastumisse, sest Küprose ebastabiilsus on suuresti lähtunud selle suurusest,” ütles rahandusminister Jürgen Ligi pressiteate vahendusel.

Euroala rahandusministrid jõudsid esmaspäeva varahommikul Küprose valitsusega kokkuleppele majanduse kohanemisprogrammi põhijoontes.

Euroala liikmesriikide osa Küprose tulevases laenuprog-

RAHANDUS-MINISTER
Jürgen Ligi sõnul on Küprosel vaja finantssektor korrestada.
FOTO: ANDRAS KRALLA

rammis on kuni 10 miljardit eurot ning selle laenab Euroopa stabiilsusmehhanism (ESM). Laenu eeldus on koostöömemorandum, mis peaks valmima aprilli alguseks, Eestis peab laenu tingimustele heakskiidu andma riigikogu.

Kokkuleppe kohaselt Küprose finantssektor restruktureeritak-

se. Tulevase programmi üks eesmärke on viia Küprose pangandussektori maht aastaks 2018 ELi keskmisele tasemele. Küprosel viiakse läbi rahapesu audit, mille üks osalisi on Euroopa Nõukogu rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitlusega tegelev ekspertkomitee Moneyval.

ARIPAEV.EE

PRIVILEG

ainult Äripäeva lugejale

PRIVILEEG ON EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND JUST SINULE, ÄRIPÄEVA LUGEJALE. Vaata pakkumisi www.privileeg.ee

Sinule -28%

Illy kohvimasin

Viimaseid päevi!

169 €

Illy kohvimasin võimaldab omada kohvivalmistamise tippset! Itaalia arhitekt Luca Trazzi modernse disainiga espressomasin – tippkvaliteet ühe nupuvajutusega. See on Sinu eksklusiivne õigus soetada äriklassi kohvimasinat privilegeeritud hinnaga. Ole esimeste seas! Tavahind 236 €.

Vaata kõiki pakkumisi: www.privileeg.ee

kaubandus.ee

10. aprill | Pärnu mnt 105 | Tallinn

kaubanduse klubi

10. aprillil ÄRIPÄEVAS

Kuidas pääseda meediasse?

09.45–10.00	Kogunemine
10.00–10.30	Kuidas suhelda meediaga? Äripäeva peatoimetaja MEELIS MANDEL
10.30–11.15	Mis aitab sõnumit edasi anda ja tähelepanu äratada? Saku Õlletehase kommunikatsioonijuht KRISTIINA TAMBERG
11.15–12.00	Kuidas saada heade uudistega meediasse? Kommunikatsiooniettevõtte In Nomine konsultant HEIKKI SAL-SALLER
12.00–12.15	Kuidas tehakse Äripäeva - ringkäik ajakirjanike töökoha juurde

Kaubanduse klubi toimub Äripäev AS ruumides
Pärnu mnt 105, 5 korrus, Tallinnas
Osalemine klubis maksab 69 eurot (km-ga 82,80 eurot)
Lisainfo ja registreerimine:
Maarit Erme telefon 51 44 884 või kirjutades maarit@kaubandus.ee

Äripäev **IN** **NOMINE**

LIKLUSPOLITSEINIKUD kontrollisid veebruaris Tartus veoautojuhte. FOTO: KRISTJAN TEEDEMA/POSTIMEES/SCANPIX

PROBLEEM

Väsimus viib teelt. Neli vedajat eriti patused

MARILIIS PINN
kaasautor

Igal aastal kontrollitakse Eestis üha rohkem raskeveokeid ja tuvastatakse järjest rohkem reeglite rikkumisi. Probleeme on töö- ja puhkeaja järgimisega ning sõidukite tehnilise korraga.

Majandusministeeriumi juures töötav autokaubaveo komisjon hoiatas 12. märtsil nelja Eesti autovedajat kirjalikult ja teatas, et kui seaduse rikkumisi tuleb ette ka tänava, kaalutakse rangeimate meetmete rakendamist. Seitset ettevõtet ootab tööinspektsiooni kontroll, kes hakkab uurima autojuhtide sõidu- ja puhkeaja nõuete täitmist.

Autokaubaveo komisjoni sekretäri Eda Rembeli sõnul ei saa ministeerium nimesid avaldada enne, kui tööinspektsiooni on jõudnud ametlik kiri ja majandusminister dokumendid allkirjastanud. Autokaubaveo komisjon vaatas läbi vedajate selgitused, kelle autovedudel avastati Eestis ja välismaal raskeid õigusrikkumisi.

Enam patustatakse kaaluga. Eelmise aasta teisel poolel sai majandusministeerium politsei- ja piirivalveametilt ning välisriikide asutustelt 57 teadet liiklusjärelvalve käigus avastatud õigusrikkumiste kohta, mida käsitletakse kõige raskemate autoveoalaste rikkumistena.

Sagedasimad eksimused olid auto või autorongi lubatud täismassi üle 20% ületamine (33 rikkumist), sõidumeeriku tööd häiriva seadme kasutamine (8), sõidumeeriku salvestuslehe võltsimine (5), teise isiku juhikaardi kasutamine digitaalses sõidumeerikus (3 rikkumist). Raskete õigusrikkumistega oli seotud 46 ettevõtet.

Politsei- ja piirivalveameti pressiesindaja Helin Vaheri sõnul näitavad kontrollreidid, et jätkuvalt tekitavad kõige rohkem probleeme juhtide tihe töögraafik ja pikad tööpäevad, mis ei võimalda välja puhata. 2012. aastal kontrolliti 1416 raskeveoki juhti, neist 178 oli rikkunud töö- ja puhkeaja nõuet.

“Raskeveokite juhid tulevad liiga kergekäeliselt vastu tööandja nõudmistele ning oma vajadusele normaalselt välja puhata tehakse paraku mööndusi. Kahjuks ei mõisteta aga seda, et kõik sellised järelveandmised toimuvad turvalisuse arvel,” rääkis Vaher. Väljapuhkamata juht ei suuda kriitilistele olukordadele vajaliku kiirusega reageerida ning võime liiklusohutlikke olukordi ära hoida väheneb tunduvalt. Õnnetuste tagajärjed võivad aga nii sõiduki massist kui ka inimeste arvust tulenevalt olla kordades traagilisemad.

Samuti paistavad silma raskveokite ülekaal ja tehnoseisund. “Veokeid, mille tehnoseisund oli niivõrd halb, et selle edasiliikumine tuli ära keelata, oli eelmisel aastal kokku 19,” lisas Vaher. Tee äärde on seisma pandud näiteks sellised veokid, mille pealisehitus ja kinnitused on silmanähtavalt vananenud.

“Oleme sageli näinud juhtumeid, kus uuele veokile on kinnitatud vana sõiduki platvorm, mille metallkonstruktsioon on aja jooksl muutunud hapraks ja mis omakorda võib põhjustada koorma või veokasti lahtimurdmise. Tihti tuleb ette puudusi ka haakeseadmetes – lubatust suurem lõtk, haakeseadme kinnitus on kulunud või lausa lahti,” rääkis ta veokite olukorrast.

Statistika näitab, et üle 60% Eesti teedel liikuvatest veokitest on vanemad kui kümme aastat.

Ä Kommenteer Oluline on selgitada rikkumise taust

VILLEM TORI
Autoettevõtete liidu direktor

Rikkumisi ikka ette tuleb. Kui raskeid rikkumisi pigem jääb vähemaks.

Paljud asjad ei sõltu juhist ja ettevõttest ega tellijast. Täisleppimatus rikkumiste suhtes ei ole hea lahendus. Kõik ei ole nii must-valge nagu seaduses kirjas. Ettevõtteid planeerivad oma töö võimalikult efektiivselt, kuid päris elus ei juhtu alati kõik nii ideaalselt. Vi-

vitusi võib ette tulla laadimisel, maanteel ja mujal, kuna iga-päevaseid muutujaid on väga palju. Seega pole must-valge järelvalve mõistlik.

Seetõttu võivad väikesed rikkumised viia raskete rikkumisteni ehk näiteks pisikest hilenemist varjatakse sõidumeeriku manipuleerimisega. Esimene võis olla sunnitud eksimus. Manipuleerimisega varjatakse teist kõrvalekallet, sest järelvalvega pingutatakse üle.

Seetõttu peaks järelvalvele eristama ka seda, kas tegu oli tahtliku rikkumisega, kus kaasnes oht liiklusele, või sunnitud eksimusega, kus tegelik oht kaasliiklejatele puudub.

Kindlasti peab eksimusi karistama ja rakendama selleks tõusaid meetmeid, kuid need ei tohiks juhte sundima toime panema raskemaid rikkumisi, sest logistikas on muutujaid palju ja sageli pole kõik üheselt tõlgendatav.

MAASTIKUTÖSTUKID
KAHVETÖSTUKID
VIRNASTAJAD
KÄRUD

FORKLIFT.EE

TALLINN 53434946
JÕHVI 54004436
PÄRNU 5029762
TARTU 5090770
53083083

Ä Mis on mis Ohtlik väsimus

UUS-MEREMAAL tehtud uuringus võrreldi 571 avarii teinud autojuhti samas piirkonnas samal ajal liigelnud 588 avariid mitte teinud juhtiga. Võttes arvesse ka sugu, vanust, sotsiaal-majanduslikku staatust, aastast läbisõitu, kiirust ja maantee tüüpi, leiti tugev seos väsimuse ja avariidega. Kui inimene on juba kergelt unine ega suuda ergas olla, on kaheksa korda suurem võimalus avarisse sattuda. Isegi siis, kui ei olda enam värske ja peal on kerge tüdimus, on võimalus 5,5 korda tõenäolisem avarisse sattuda.

CUMMINGSIS tehtud uuringu kohaselt on 14 korda tõenäolisem sattuda õnnetusse, kui juht juba ise tunnistab, et tal on raskusi silmi lahti hoida. **ELUKUTSELISTE** sõidukijuhtide uuringud näitavad, et 9-11 sõidutunni möödudes hakkab avarioht kasvama. Pärast 11 tundi rooli viibimist avarioht kahekordistub. Väsimust mõjutab ka päeva aeg ja see, kas mõõdunud õöl saadi piisavalt und. Väsinud juht muutub ohtlikuks mõne tunni jooksul. Lühikesed vahemaad ja pikk tööaeg on ohtlikumad kui pikalt roolis istumine.

Ä Tasub teada Veokid põhjustavad raskeid õnnetusi

11. DETSEMBRIL 2012 juhtus Lääne-Virumaal Tallinna-Narva maanteel liiklusõnnetus, milles hukkus meesterahvas. Tallinna-Narva 97. kilomeetril Sõmeru vallas Aluvere viadukil põrkasid kokku kolm sõiduautot ja veoauto. Veoauto Scania haagisega sõitis Tallinnast Narva suunas ning hakkas sõiduaugust Mazda möödasõitu sooritama. Möödasõidu sooritades põrkas veok kokku vastutuleva sõiduauguga Citroën Xsara ning Citroëni taga sõitva sõiduauguga Honda Accord, samuti riivas veok ka Mazdat. Kokkupõrge tagajärjel sõitis veok läbi viadukti piirete viaduktist alla.

Veoauto juht suri saadud vigastustesse sündmuskohal, Citroën Xsara juht viidi haiglasse.

8. NOVEMBRI 2012 juhtus Valgamaal Otepää vallas Tatra-Otepää Sangaste maantee 36. kilomeetril traagiline liiklusõnnetus. Sirgel veidi tõusval teelõigul põrkasid kokku veoauto DAF ja sõiduauto Toyota Corolla. Avarii tagajärjel hukkus Toyotat juhtinud 69aastane naine. Veoki roolis olnud 49aastane mees viga ei saanud. Mõlema juhi turvavööd olid kinnitatud, autode rehvid vastasid nõuetele, tee oli kuiv ning asfaltkattega.

ALLIKAS: INFORUUT

Samuti on sõidukite puhul olnud probleemiks koorma mittenõuetekohane kinnitamine ja lahised esemed veoplatvormil, mis võivad ootamatult veokist välja kukkuda ja sellega kaasliiklejatele ohtu tekitada.

Vaheri sõnul võivad õnnetusi põhjustada näiteks rehvide seisund, pidurite efektiivsus, vedrustus, juhtimissüsteemide rikked, haagise kandvad elemendid, mis on halvasti kinnitatud või murdunud jne. "Lisaks sellele kindlasti inimfaktor – väsimus, joove, kogenematus jne. Nagu juba öeldud, siis enamasti on nii, et kui vähemalt üks liiklusõnnetuse osapool on raskeveok, on selle õnnetuse tagajärg teise osapoole jaoks mitu korda raskem," lisas ta. Just kõrgema vastutuse pärast pöörab politsei raskeveokite tehnoloogiate täitmisele ning töö- ja puhkeaja nõuete täitmisele rohkem tähelepanu.

Riskide kokkulangevus toob kahju. Eesti liikluskindlustuse Fondi kahjuennetuse valdkonna juhi Erik Ernitsa sõnul on veokitega juhtuvate õnnetuste statistika stabiilne. "Enamik õnnetustel ei saa ühte kindlat põhjust välja tuua. Pigem on tegu mitme riski kokkulangemisega," selgitas ta.

Juhi eksimus ideaalsete teoludega kuival teel tavaliselt midagi ohtlikku kaasa ei too. Kui tee on libe, võib juhi eksimus kaasa tuua ohtlikud tagajärjed.

„**Kui vähemalt üks liiklusõnnetuse osapool on raskeveok, on selle õnnetuse tagajärg teise osapoole jaoks mitu korda raskem. Politsei- ja piirivalveametis pressiesindaja Helin Vaher**

50

protsenti mullu kontrollitud veokijuhtidest rikkus töö- ja puhkeaja nõudeid.

Ä Vaata veebist

Kuidas mõjub väsimus veokijuhtidele?

BIT.LY/ONFFAF

Enam levinud õnnetused veokijuhtidega

WWW.LIIKLUS.EE/EE-LIIKLUSÕNNETUSED-CATALOG-VIEW-5-1-0

Ä Statistika

Ligi poolsada patust veokijuhti

TISPOLI teemanädala "Truck ja Buss" tulemused 2012. aastal

kontrollitud oma maa veokijuhte	1187
kontrollitud välismaa veokijuhte EÜ ja EMÜ	268
kontrollitud kolmandate riikide veokijuhte	52
KONTROLLITUD VEOGA SEOTUD JUHTE KOKKU	1416
edasiliikumine keelati viivitamatult	19
lubatud sõidukiirust ületanud veokijuhte	23
vedu teostanud alkoholi piirmäära ületanud juhte	13
turvavarustuse kasutamise rikkumised veokijuhtide poolt	17
sõidukijuhtidele kehtestatud töö- ja puhkeaja rikkumisi	
tahhograafi kasutamisel veokijuhtide poolt	91
sõidukijuhtidele kehtestatud töö- ja puhkeaja rikkumised	
veokijuhtide poolt	178
tahhograafiga manipuleerimise juhtumid	4
veoki tehnilise seisukorra rikkumised	27
ülekaaluga veokid, mille ülekaal vähem kui 12 t	33
ülekaaluga veokid, mille ülekaal rohkem kui 12 t	5
veose laadimise- ja kinnitamise nõuete rikkumised	6
veokid, mille eksploateerimine keelati	8
juhi dokumentatsioon ei vastanud nõuetele	14
sõiduki dokumentatsioon ei vastanud nõuetele	16
ADR nõuete rikkumised	3
muud rikkumised	40
AVASTATUD RIKKUMISED KOKKU	472

ALLIKAS: POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET

AVT SERVICE

Veoautode ja busside kompressorite ning pidurisadulate remont ja müük.

Betooni 19b, Tallinn 11415
GSM: 5650 3593, 5303 2539
e-post: info@avtservice.ee

AVT SERVICE

Veoautode ja eritehnika diiselmootorite, kõrgsurvekiitusepumpade ja -pihustite remont.

Betooni 19b, Tallinn 11415
GSM: 5650 3593, 5303 2539
e-post: info@avtservice.ee

NOVAFOREST

Novaforest OÜ
Betooni 11 D
Tel 513 5468, 511 5778

Veoautode remondi teenused

www.novaforest.ee

RIIGIHANGE

Vaidlustamine võib rongid arestida

Tallinna linnatranspordi trammihanke vaidlustanud Stadler Bussnang AG vastu esitati täitmisavaldus kohtutäiturile, sest Stadler pole meeldetuletustele vaatamata tasunud kohtuotsusega määratud summasid, kirjutas raamatupidaja.ee.

Tallinna Linnatranspordi AS esitas avalduse kohtutäitur Kristiina Feinmannile, sest Stadler rikub jätkuvalt kohustust täita Eesti kohtute otsuseid. Avalduses viitab võlausaldaja, et ainus teadaolev Stadleri Eestis asuv vara, millele saaks sissenõuet pöörata, on Stadleri poolt Eestisse tarnitavad rongid.

KÜTUS

Pentus-Rosimannus toetab biogaasi

Euroopa Liidu keskkonnaministrid kohtusid eelmisel nädalal Brüsselis, kus muude teemade hulgas arutati teise põlvkonna biokütuste ülemineku toetamist, kirjutas raamatupidaja.ee.

"Nüüd on biokütuste tootmiseks juba palju paremaid võimalusi, mis toidutootmisega ei võistle. Teise põlvkonna biokütuseid võib teha näiteks jäätmetest, vetikatest või põhust. Tuleviku seisukohast pakub see Eestile palju võimalusi just koostöös põllumajandussektoriga," ütles kohtumisel Eestit esindanud keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus.

LEMMIKUD

logistika.ee loetuimad uudised

Eesti suurim ekspedeeriija suutis täita unistuse miljardikäibest. AS DSV Transport saavutas eelmise aasta käibeks 64 008 023 eurot.

Mida laos ei tohi? Õpi teiste vigadest! Bauhof Groupi haldajuht Heiki Muda näitas ohutusnõuete vastu eksimisi, mida ta on avastanud ringkäikudel Bauhofi kesklao.

AVT SERVICE
veokite, haagiste remont ja hooldus

Veoautode, haagiste ja eritehnika avariiremont. Raamide ja kabiinide õgvendamine.

Betooni 19b, Tallinn 11415 GSM: 5650 3593
www.avtservice.ee info@avtservice.ee

ML-TRANSPORT

Osakoormate vedu tagaluukautodega TALLINN-HELSINKI-TALLINN

Enne kl 12 tellitud veos järgmisel tööpäeval sihtkohas!

tel: +372 505 5074
info@mltransport.ee

www.mltransport.ee

CERTEX
Tõste- ja koormakinnitusvahendid

KOORMAKINNITUS- VAHENDID

tootmine ja müük
lindid ja ketid

Tel: 6062 599
Fax: 6062 499
info@certex.ee
www.certex.ee

CERTEX Eesti OÜ
Peterburi tee 47
Tallinn 11415

Seminariruumide rent

TEL 667 0105

korraldaja, kontaktandmed	ruumi suurus	istekohti	hind/ühik	hinna sees	lisatasu eest	majutus-kohti	soodustused	lisainfo
TÄHETORNI HOTELL *** Tähetorni 16, 11625 Tallinn tel 677 9100 / 110 faks 677 9096 tahetorn@neti.ee www.thotell.ee	konverentsisaal 80 m², sisaldab tasuta 9 m² lisaruumi; koolitusruum Sviit 70 m², sisaldab tasuta 19 m² lisaruumi; võimalus kohandada väiksemaid (35 m²) seminariruumed olenevalt soovist ja inimeste arvust	50 6 50 16		kokkuleppel, teeme Sulle sobiva hinna	wifi, TV, VHS-/DVD-mängija, CD-mängija, ekraan, grafoprojektor, pabertahvel, paberid, markerid	80+	kokkuleppel, püsikliendisoodustus koolitusruumile, koolitusel osalejatele majutus 40% odavam	Asume kesklinnast 9 km kaugusel Nõmmel. Väga head parkimisvõimalused, ühistransport bussiga nr 10, 20, looduskaunis ümbrus, meid ümbritsevad terviserajad ja Nõmme seikluspark koos basseinidega. Hotellis on <i>à la carte</i> restoran, kus saab korraldada ka tähtpäevi, pidustusi ja ärilõunaid. Hotellis on hubane baar ja saun. Küsi kindlasti hinnapakumist! Leiame koos Sinuga sobiva lahenduse!
HOTELL SUSI*** Peterburi tee 48, Tallinn tel 630 3672 konverents@susi.ee www.susi.ee	Mari 25 m² Jüri 40 m² Marta 55 m² Roheline Ämblik 200 ²	8 25 40 120		kokkuleppel	wifi, dataprojektor, ekraan, pabertahvel, TV, video, CD-mängija	200	kokkuleppel	Asume Peterburi teel ajaloolise Jüriöö pargi vastas ainult 2 km kaugusel lennujaamast ja bussijaamast ning 10 minuti sõidu kaugusel Tallinna kesklinnast. Ühistransport bussiga nr 54 ja trammidega nr 2 ja 4. Suur tasuta parkla. Rikkalik valik kohvipause, toitlustamine hotelli restoranis. Peale tavapärase nõupidamise või konverentsi võimalus korraldada firmapidusid, bankette, vastuvõtte jm üritusi. Hotellis on ilusalong ja kaks sauna.
HOTELL ORU*** Narva mnt 120b, Tallinn tel 603 3302 faks 601 2600 sales@oruhotel.ee www.oruhotel.ee	Oru 95 m² Oru 1 60 m² Oru 2 15 m²	100 50 10		kokkuleppel	dataprojektor, grafoprojektor, pabertahvel, TV, video, ekraan, CD-mängija, internet, wifi, sülearvuti kasutamine	100	kokkuleppel	tasuta valvega parkla, hea ligipääs ühiskondliku transpordiga, toitlustamine hubases <i>à la carte</i> restoranis, mitmekülgne valik kohvipause, võimalik korraldada firmapidusid ja tähtpäevi
HOTELL DZINGEL Männiku tee 89, Tallinn tel 610 5300 www.dzingel.ee hotell@dzingel.ee	A-saal 45 m² B-saal 52 m² C-saal 200 m² D-saal 117 m² E-saal 35 m² F-saal 55 m² G-saal 70 m² H-saal 22 m²	30 20 200 70 20 30 45 20	65 €/päev 65 €/päev 195 €/päev 125 €/päev 50 €/päev 65 €/päev 100 €/päev 50 €/päev	TV, video, grafoprojektor, pabertahvel, CD-mängija, wifi	toitlustamine gruppidele, kohvipausid, koopiad, video-dataprojektor, sünkroontõlke-aparatuur	560	kokkuleppel	Hea ligipääs ühistranspordiga, tasuta valvega parkla 100 autole ja viiele bussile, kaks sauna, tasuta wifi, soodsad kohvipausid ja lõunasöögid, võimalik korraldada firmapidusid ja sünnipäevi.
JÄNEDA MÕIS OÜ Lääne-Virumaa 73602 Jäneda tel 384 9750 info@janedaturism.ee www.janedaturism.ee	10 erineva suurusega konverentsiruumi	10-250	10-25 €/h ja kokkuleppel	wifi, dataprojektor, pabertahvel, markerid, grafoprojektor	paljundus, kohvipausid, toitlustamine	120	kokkuleppel	Tallinnast 70 km, looduskaunis ja rahulik keskkond, külalistemaja, saunad ja spaateenused, suusa- ja matkarajad, suusalaenutus. Musta Täku Talli kõrts on peopaigana parim, laudades kuni 300 kohta! Kiire pakkumine ja sujuv teenindus.

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

18.–19. aprillil

TOOTMISE JUHTIMINE JA PLANEERIMINE

Kuidas suurendada efektiivsust tootmisettevõttes?

- Koolitus annab:
- tervikpildi tootmistegevuse planeerimise ja juhtimise eesmärkidest ning erinevatest aspektidest;
 - ülevaate tootmise planeerimise ja tootmistegevuse korraldamise erinevatest mudelitest ja meetoditest;
 - juhiseid tootmistegevuse efektiivsemaks juhtimiseks;
 - näpunäiteid tootmise eesmärgipäraseks planeerimiseks;
 - uusi mõtteid, kuidas ja milliste vahenditega plaane paremini ellu viia.

Koolitaja on **JAAK LAVIN**

Koolituse hind on 479 eurot (km-ga 574,8 eurot)
Info ja registreerimine 667 0100 või
koolituskeskus@aripaev.ee. Täpsem programm
aadressil **www.koolitus.aripaev.ee**

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

11.–12. aprillil

LÄBIRÄÄKIMISTE PIDAMINE JA INIMESTE JUHTIMINE PROJEKTITÖÖS

Koolitaja on
TOOMAS OSVET

- Koolitus annab:
- oskuse analüüsida iseenda tugevusi ja arendamist vajavaid külgi;
 - teadmise iseenda isiksuse struktuurist ja iseenda arengule aluse loomisest;
 - inimsuhete juhtimise põhimeetodite ja tehnikate kasutamise oskuse;
 - praktilisi oskusi keeruliste inimsuhete lahendamiseks projektitöös;
 - praktilisi oskusi edukate läbirääkimiste pidamiseks;
 - hulga praktilisi näiteid konkreetsete probleemsituatsioonide lahenduskäikudest projektitöös.

Koolituse hind on 499 eurot (km-ga 538,8 eurot)
Info ja registreerimine 667 0100 või
koolituskeskus@aripaev.ee. Täpsemat kava vaata
aadressil **www.koolitus.aripaev.ee**

Tööd saab

KLIENDIHALDUR

Töö kirjeldus

Ootame oma meeskonda töökä ja kohusetundlikku kliendihaldurit, kelle töö peamiseks eesmärgiks on kliendi rahulolu tagamine. Kliendihalduri tööülesanneteks on klientidega suhtlemine ja koostöö korraldamine, jooksvate probleemide operatiivne lahendamine ning tähtaegadest kinnipidamise tagamine, dokumendihaldus, tootmisprojektide logistilise tegevuse planeerimine ja korraldamine.

Nõudmised kandidaadile

- Eelnev töökogemus tootmisettevõttes, soovituslikult elektroonika valdkonnas
- Planeerimise ja projektijuhtimise kogemus
- Heal tasemel inglise keele oskus nii kõnes kui kirjas
- Arvuti kasutamise oskus
- Sihikindlus kokkulepitud tegevuste lõpule viimisel
- Analüüsioskus

- Hea suhtlemis- ja koostööoskus, iseseisva töö tegemise oskus
- Pinge- ja stressitaluvus

Kandideerimisele tuleb kasuks eelnev töökogemus kliendihaldurina tootmisettevõttes.

Kandideerimiseks palun saada oma CV ning kaaskiri hiljemalt 5. aprilliks aadressile nele.zaitsev@note.eu

Ettevõtte pakub

- Töökogemust hea tehnoloogilise baasi ja kõrge oskustaseme kiiresti arenevas rahvusvahelises kontsernis
- Sõbralikku ja toetavat meeskonda
- Huvitavat ja vastutustrikast töövaldkonda, eneseteostusvõimalust
- Tervise Paradiisi lõõgastumise ja sportimise võimalust
- Konkurentsivõimelist töötasu

Täiendav info: Nele Zaitsev, tel 44 48516, www.note.eu

NOTE Pärnu OÜ on Rootsi EMS-teenuseid (Electronic Manufacturing Services) pakkuva kontserni NOTE AB tütarettevõtte. NOTE Pärnu OÜ peamiseks tegevusaladeks on keskmiste ja suuremate seeriade elektroonikal baseeruvate seadmete montaaž ja tootmine.

Töökuulutused internetis

www.vakants.ee

MÜÜGIINSENER

Tallinn Eesti

AS Paroc paneelisüsteemide divisjon

otsib Tallinna kontorisse müügiinseneri. Müügiinseneri tööülesanneteks on Paroc paneelide müügi edendamine ning kliendibaasi hoidmine ja kasvatamine kogu Eestis. Põhilisteks klientideks on peatoövõtjad, arhitektid, disainerid ja hoonete lõppkasutajad.

Ootame Sind kandideerima, kui omad tehnilist haridust (soovitavalt ehitusalast) ja varasemat müügikogemust ehitusmaterjalide valdkonnas. Sa sooviksid töötada iseseisvalt, omad head suhtlemis- ja eneseväljendamisoskust. Oluline on, et oled võimeline lugema ehitusalast dokumentatsiooni ja jooniseid. Lisaks eesti keelele oskad heal tasemel inglise keelt nii kõnes kui kirjas. Soome keel ja teised keeled tulevad kasuks.

Omalt poolt pakume võimalust eneseteostuseks ja -arenguks, sõbralikku ning professionaalset kollektiivi.

Rohkema informatsiooni saamiseks võta palun ühendust: Paroc Panel System Oy Ab, müügijuht Juha Laihonon tel. +358 400 902 759 või AS Paroc, tegevjuht Kalev Könn tel. +372 6518 100

Kandideerimiseks saada palun oma CV ja motivatsioonikiri hiljemalt 12.04.2013 aadressile:

Paroc AS
Pärnu mnt. 158
11317, Tallinn
või
e-postile:
marje.mets@paroc.com

sekretar.ee

24. aprill

Kino Artis

Sekretäride
päev

Äratus!

ANNA OMA
TÖÖDELE JA
TEGEMISTELE
UUS HOOG

Konverents pakub praktilist nõu, uusi ideid, häid mõtteid ja positiivset energiat, et oma tööd efektiivsemalt ning samas rõõmuga teha.

Täpne konverentsikava www.sekretar.ee

Konverentsi soodushind kuni 31.03.2013 registreerudes 99 eurot (km-ga 118,8 eurot). Hind alates 1. aprillist 129 eurot (km-ga 154,8 eurot). Tavahind alates 18. aprillist 159 eurot (km-ga 190,8 eurot). Mitme osaleja puhul ühest ettevõttest kehtib hindadele 5% soodustus.

Lisainfo ja registreerimine telefonil 667 0020, 56 823 990, projektijuht Tiive Saarniit või www.sekretar.ee

Äripäev

Telli ja võida!

Telli kuu raamat „Mida küsida oma peegelpildilt“ ja võid võita **kino Artis kinkekaardi endale ja oma kaaslasele**. Loosi läheb kolm kahest kinkekaardist koosnevat auhinda.

“

Edukaks juhiks saamise eeldus on võtta vastu konstruktiivset kriitikat ja kohandada oma käitumist. See nõuab teilt inimliku impulsi allasurumist tõdemaks, et nüüd, kui te selles toredas nurgakabinetis valitsete, pole teil enam vaja midagi juurde õppida. Uskuge mind: meil kõigil on vaja.

Robert Steven Kaplan

Äripäeva raamatuklubi raamatuklubi.aripaev.ee

Jälgige meie tegemisi ka
twitter.com/raamatuklubi
ja Facebookis

ÄRIPÄEV 26. märts 2013

toimetaja Alo Merilo, tel 667 0182, e-post alo.merilo@aripaev.ee

ÜKS KÜSIMUS

Atria Soome ettevõtte saavutas selle, et nende töötajate haiguspäevad vähenesid ligi poole võrra. Selleks parandas firma töökeskkonda, palkas ettevõttesse meedikud ning lõi haigusi ennetava taastusravi.

Mida on teie ettevõtte teinud, et töötajate haiguspäevi vähendada?

VAIDO PALMIK
Eestanci juht

Uue tööstushalli töötajad kiidavad töötingimusi. Kütame põrandaküttega, mis teeb küttekulud märgatavalt väiksemaks. Hall on suur ja võimas, meeldivam ja soojem, töötajate arvates parandas põrandaküte töökeskkonda märgatavalt, ruumi temperatuur on palju ühtlasem.

ANARI HAGEL
CPD turundusjuht ja osanik

Seoses kevadiste gripilainetega on teema aktuaalne. Ega inimesed haiguste vastu ei saa, aga meile on oluline, et inimesed põevad neid haigusi läbi kiiremini ega ei tee poolhaigena tööd. Oleme rääkinud sellest, kuidas käituda haiguse ajal. Kui töötaja jääb haigeks, siis ta teavitab sellest teisi kohe ega tule koosolekutele, kui ta on nakkusohtlik.

Inimene võib ennast tunda kehvasti ja olla paar päeva kodus, aga saab e-kirjadele vastata, või siis ta on täitsa haige, võtab haiguslehe ja annab oma ülesanded üle.

Võimalik, et inimesed on sellevõrra tervemad, et me oleme paindlikud.

ANTON KOSTUSJOV,
Korinnoksi juht

Meie korporatiivkultuuri on suures osas mõjutanud see, et põhiomanik on Rootsist. Nad jõudsid palju varem arusaamani, et töötaja on ressurs, mida tuleb hoida ja arendada. Tahame kompenseerida olukorda, kus inimene on kolm päeva haiguslehel, ega saa selle eest raha. Kui inimene hakkab haigeks jääma, on tähtis, et ta saaks end ravid, mitte ei muretseks, et ta raha ei saa.

LUGEJA ARVAB

„Mine räägi seda juttu ettevõtetele, kus töötavad 450 € töölised ja juht näeb kurja vaeva, et konkurentsipüsida.

Kommentaari loole “Eesti keskmine palk peaks olema 1700 eurot”.

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levit:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised - ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid. Äripäev veebis: www.aripaev.ee Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakalajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

ÄRILAUSE

„Ivar Kiigemägi: Võib-olla peaksime oma töökuulutusi edaspidi avaldama Kreeka ja Hispaania ajalehtedes ja tööportaalides?

Ernst & Young Baltic Asi partner tõlgendas Äripäeva kolumnis naljatamisi Eesti ja Läti tööpuudusnäitajaid Kreeka ja Hispaaniaga, kus see küünib 26%ni.

KOLUMN

Metsa on vaja majandada, mitte mädandada

Kuna pea kogu puidu kuivaine moodustub süsiniku, hapniku ja vesiniku arvel ja atmosfääriõhu süsihappegaasi sisaldus on oluliselt suurenenud, kasvab

Eesti mets järjest kiiremini. Kiiremini kasvava taime rakuseinad on õhemad ja seetõttu levib nüüd puudel rohkem haigusi, mis varem probleeme ei tekitanud. Mets saab raieküpsiks varem ja aastane juurdekasv pinnaühiku kohta on suurem. Kahjuks sellele piisavalt tähelepanu ei pöörata, mistõttu tekitatakse Eesti metsamajandusele olulist kahju.

Eesti metsanduse arengukava märgib, et meie metsade puidutagavara on kasvanud viimase poolsajandi jooksul 2,5 korda. Järjest suureneb küpsete ja üleseisnud puistute osatähtsus. Kõpsusvanuse saavutanud puistute osakaalu suurenemisest tulenevalt kasutatakse metsamaa kasvupotentsiaali üha vähem. Küpsete puistute suurest osatähtsusest hoolimata raiuti perioodil 2002–2008 statistilise metsainventuuri andmetel alla 2/3 optimaalsest raiemahust, eriti lehtpuumetsades. Ainuüksi halli lepa metsades on ca 7 miljoni tihumeetri ulatuses üleseisnud puitu. See puit tuleks raiuda lähematel aastatel. Sellele lisandub puit haavikutes ja musta lepa metsades.

Puuduv bilanss. Arengukavas puudub korralik puidubilanss – kui palju praegu on metsa, kui palju kasvab kümne aastaga juurde, kui palju ja mis otstarbeks kasutatakse ära ja kui palju jääb 2020. aastaks metsa tagavaraks. Puidubilansi puudumise tõttu ei tule välja ka metsa majandamise kitsaskohad.

Kavas esitatakse näiteks väide, et energiatootmises võiks metsanduse potentsiaal olla aastaks 2020 vaid 43% suurem kui aastal 2011. Sellise “kasvu” korral hakkab järjest suurenev kogus puitu metsas paratamatult mädanema ning enamik vähemväärtuslikust puidust laguneb kasutult, kasvatades atmosfääri CO₂ sisaldust. Perioodi lõpuks 2 miljoni tihumeetri küttepuidu tarbimisega rahuldumine tähendab 2–3 korda suuremate koguste ehk 4–6 miljoni tihumeetri puidu metsa lagunema jätmist.

Raieküpsusvanus sõltub puude kasvukiirusest. Kuna õhu CO₂ sisaldus on viimasel ajal oluliselt suurenenud ja tõusu jätkumine on suure tõenäosusega, siis kasvavad ka taimed, sealhulgas

JOHANNES VALK
agraarökonomist

„Lahenduseks oleks ehitada 6-10 puidukütusel töötavat elektrijaama.

puud, kiiremini ja massiliselt levivad taimehaigused, mis varem probleeme ei tekitanud.

Olukorras, kus suureneb nii metsa pind kui ka pinnaühiku tootlus, tähendab raiemahu jätmise tüüdsel soovituslikule tasemele 12 miljonile tihumeetri aastas seda, et tagavara kasvab jõudsalt. Seni on meil enam raiutud just kõrgema kvaliteediga okaspuumetsi, kusjuures kohati on toimunud isegi üleraiet. Samal ajal seisavad küpsed lehtpuumetsad kasutamata.

Pea kogu raiemahu suurenemine saaks seega tulla vähemväärtusliku metsa arvel, mis sobib kasutamiseks peamiselt energeetikas. Sel juhul on võimalik raiuda kohe, kui metsa tootlus hakkab kahanema, sest pole vaja oodata tüve sobiva läbimõõdu saavutamist.

Turg paika. Seni pole vähemväärtuslikku metsa raiutud, kuna see pole majanduslikult tasuv – saadavale materjalile pole piisavalt turgu. Energiapuidu väljavedu näiteks Kesk-Euroopasse suurendab selle energiakandja omahinna enam kui kahekordseks. Lahenduseks oleks ehitada 6–10 puidukütusel töötavat lokaalset elektrijaama. Väheneva transpordikulu arvel suudaksime puidu MWh omahinna viia praegu kasutatava tehnoloogia baasil 12,5–15,0 euron. Saadava elektri saab eksportida ELi maadesse, kes ei suuda täita taastuvenergia tootmise kohustust. Narva elektrijaamadel oleks siin toetav roll. Elektri tootmisega kaasnevad soojust on võimalik kasutada erinevateks tehnoloogilisteks vajadusteks (pellet, brikk, kasvuhooned, kalakasvatused jms.)

Me oleme hoitava ja kaitstava metsa pindala poolest ühe elaniku kohta Euroopas pea esikohal. Olles samal ajal ELi vaesemaid riike, saame sellist luksust lubada vaid juhul, kui põhiseaduse jätkuva rikkumisega jäetakse metsaomanikud piirangutest tulenevate kahjude korral piisava hüvituse. Eeltoodud lähtuvalt peame arvestama, et metsaraie piirangute arvel ei saa mingil juhul väheneda, pigem vastupidi, sest ühiskonnal puudub metsaomanikele tulu vähenemise piisava hüvitamise võimalus ning põhiseaduse jätkuv rikkumine tekitab pingeid.

Metsa energeetilise ressursi alahindamine annab väär signaali nii riigile kui ka ettevõtjatele, mis lõppkokkuvõttes vähendab meie võimekust metsa tänapäevasel tasemel jätkusuutlikult majandada.

REPLIIK

Rahalugemisoskuski on tarbijaharidus

Rahandusministeeriumis valmib praegu seaduseelnõu, mis paneb finantsinspeksioonile ülesande vastutada inimeste ja ettevõtete finantskirjaoskuse arendamise eest.

Finantsinspeksioon on ka varem olnud seotud kirjaoskuse edendamisega, näiteks on nad loonud portaali minuraha.ee, kust leiab ka erinevate pangateenuste võrdlusportaalid.

Tarbijakaitseameti hinnangul annab finantskirjaoskuse seadusse n-ö sisse kirjutamine kindlasti parema suunise. Seesjuures tuleb aga arvestada, et

HANNA TURETSKI-TOOMET
Tarbijakaitseameti tarbijapoliitika osakonna juht

„Finantskirjaoskuse seadusse sisse kirjutamine annab parema suunise.

see ei hõlmaks mitte kitsalt rahalisi teenuseid, vaid finantskirjaoskust tervikuna, sh ettevõtjate teadlikkust tarbija õigustest ja ettevõtete kohustustest, ja oleks osaks tarbijahariduses tervikuna.

Mitmekülgne haridus. Ka tarbijaharidus koosneb erinevatest osadest, sh finantskirjaoskuse, kodumajandamine, meediakirjaoskus, tarbijaõigused ja kohustused, jätkusuutlik tarbimine jne.

Meie ameti hinnangul on kõik võrdselt olulised ning nen-

de eraldi seismine võib kogu pildi tasakaalust välja viia. Tarbija vajab teadmisi tarbimisega kaasnevatest riskidest ja probleemidest, oskusi, kuidas neid ära tunda ja ennetada või nende suhtes optimaalselt käituda.

Teiste riikide, näiteks Põhja-maade, kogemus on, et tarbijaharidus on seotud erinevate õppeainetega, sh ühiskonnaõpetus, kodundus, meediaõpe, keeleõpe, matemaatika jne, et tagada teoreetilise ja praktilise õppe tasakaal ning seda on võetud arvesse ka koolis kasutatavate õpikute koostamisel.

PALGATÖÖ EI SOBINUD. Nordeconi tütarfirmast Nordecon Ehitusest kasvas perehietmise tulemusena välja uus firma - Ehitustrust LE OÜ.

EESTI KESKMINNE PALK PEAKS OLEMA 1700 EUROT. Kui võtta eeskujuks Euroopa vanad riigid ning võrrelda parlamendiliikme palka teiste ametite omaga, peaks Eesti keskmine palk olema vähemalt

1700 eurot. "Inimväärse" elustandardi miinimumnõudeid arvestades ei tohiks Eestis aga alla 600eurost palka ollagi.

JÜRI MÕIS - ETTEVÕTLUSE SANITAR. Ettevõtja ja investor Jüri Mõis esineb sageli seisukohtadega, mis tekitavad tugevaid emotsionaalseid reaktsioone. Ta nimetab ennast ise ettevõtluskultuuri sanitariks, kes võitleb ettevõtja õiguste eest.

KOMMENTAAR

Omavalitsustel on ettevõtluse arendamisel käed seotud

Äripäev tõi 19. märtsil lugejani kaks seisukohta. Viimasi abivallavanem avaldas levinud mõtet, et riik võiks omavalitsustele raha juurde anda. Äripäeva arvamustoimetaja vastas, et küsida oskavad kõik: tema tahaks näha, et ka omavalitsused ise midagi ära teeks.

Võimalusi napib. Äripäev arvab, et omavalitsused peaksid kaasa rääkima töökohtade loomises ja leidma võimalusi luua töökohti, meelitada maksumaksjaid. Millised on üldse omavalitsuse võimalused seda teha?

Ettevõtlus eeldab ressursse, omavalitsus saaks pakkuda eelkoige maad ja tööjõudu. Kehtivate reeglite kohaselt on omavalitsusel võimalik riigilt maad saada ainult ühiskondlikuks otstarbeks, ettevõtluse jaoks maa leidmine eeldab selle ostmist. Maa on ressurss, mida omavalitsused võiksid saada vabamalt kasutada.

Tööjõud on nagu muna ja kana küsimus. Kui ei ole tööjõudu, ei ole suuremal ettevõttel võimalik piirkonda siseneda. Ja kui ei ole töökohti, liigutakse uutele jahimaadele. Võime-

ANDRES LAISK
Saue vallavanem

Mitmepärselised pered viivad omavalitsuse lootusetult "punasesse".

kamad ja suuremad omavalitsused oleks kindlasti suutnud rohkem ära teha, aga see on tagantjäreletarkus. Selge on see, et tühjaks jäävate maapiirkondade taastasustamine on märksa keerulisem ja kallim, kui oleks olnud tugevate piirkondlike tõmbekeskuste väljaarendamine.

Omavalitsuste võimalused töökohtade loomisel piirduvad turunduse, investorsuhtluse ja heal juhul looduslike eeldustega. Esimene on kõlav, aga suure raha meelitamiseks liiga pehme, viimases kaasa rääkida on aga keeruline. See ei puu-

duta eriti Harjumaad, kus töökohad niigi tekivad ja tööjõud koondub.

Lihtne arvutus näitab, et kui valda kolib pere, kus mõlemad vanemad saavad Eesti keskmisest palgast 10–20 % kõrgemat palka, siis arvestades omavalitsuse kulusid kooli ja lasteaia kohtade loomisest ning vastutust sotsiaalkulude katmisel, tasub ühe lapsega pere omavalitsusele heal juhul n-ö ära põhikooli lõpuks, kahe- ja kolmelapselised pered jäävad aga lootusetult "punasesse".

Lapsi on vaja. On vastutustundetu ütelda, et see on omavalitsuse probleem. Lapsi on eestluse püsimiseks vaja, eriti eeldades, et nad ka Eestisse tööle jäävad. Riik toetab järelkasvu emapalgaga poolteist aastat, edasine jääb omavalitsuse mureks. Omavalitsuste tulubaasi suurim komponent on tulumaks, mida valitsus on lubanud vähendada. Nii ei saa tahta, et tulubaas suureneks. See on Harjuma omavalitsuste finantseerimise suurim probleem, sest Tallinna lähivaldadesse kolijate peremudel on olnud keskmisest lapserohkem.

KOMMENTAAR

Uus euroseadus tõmbab võlgniku liistule

Märtsi keskpaigaks pidi Eesti õigusesse olema üle võetud hiliste maksetega võitlemise direktiivi nõuded, mille eesmärk on muuta võlgniku elu ebamugavamaks.

Kahjuks jäi seadusandja euronõuete ülevõtmisega viivituse, kuid eeldatavasti jõustub seadusemuudatus lähinädalatel.

Eesti ettevõtjate jaoks on tegu positiivse arenguga, mis tugevdab võlausaldaja positsiooni ettevõtjatest ja riigiasutustest võlgnikuga suhtlemisel. Krediidihaldusfirma Intrum Justitia hiljutine uuring näitas, et Euroopa ettevõtjad kandsid eelmisel aastal 2,8% ehk 340 miljardi euro ulatuses lootusetuid nõudeid maha.

Eesti paistab silma. Ettevõtjatevahelised maksetähtajad on Põhja-Euroopas 33 päeva ja Lõuna-Euroopas keskmiselt 91 päeva. Riigiasutuste maksetähtajad kõiguvad 24 (Soomes) kuni 180 päeva (Itaalia) vahel. Eesti paistab silma suhteliselt

VILJAR KÄHARI
vaneadvokaat, PwC Eesti

Seadusemuudatus peaks tugevdama võlausaldaja positsiooni võlgnikuga suhtlemisel.

hea maksedistsipliini ja lühikeste makseagadega, sest riigis sees tasuvad ettevõtjad oma arved 35 ja riigiasutused 25 päeva jooksul, kuigi lepingu järgi on maksetähtajad üldjuhul 15–20 päeva.

Riigiasutus maksku kiiremini. Direktiivi eesmärk on vähendada regionaalseid "kultuurierinevusi", parandada võlausaldaja positsiooni ja muuta maksetega hilinemine võlg-

nikule ebamugavamaks. Uue seaduse järgi peavad ettevõtjad tasuma arved 60 päeva jooksul ning riigiasutused 30 päeva jooksul. Kauba või teenuse vastuvõtmise ja ülevaatamise tähtaeg ei tohi ületada 30 päeva.

Riigiasutustel ja omavalitsustel (st hankijatel riigihangete seaduse mõistes) pikemat maksetähtaega kokku leppida reeglina lubatud ei ole.

Erandina võib kuni 60päevane maksetähtaeg tuleneda objektiivselt lepingu eripärast või erilistest tunnusjoontest, näiteks võivad maksetähtaegu pikendada riigiasutused, mis tegelevad tööstusliku- või kaubandusliku iseloomuga majandustegevuses või nõuetekohaselt tunnustatud tervishoiuteenuste osutamise (nt Rahvusringhääling, ülikoolid ja haigekassa).

Viivisemäär suureneb ühe protsendi võrra 8,75 protsendini (s.o 8%, millele lisandub Euroopa Keskpanga nimetatud intressimäär, mis praegu on 0,75 protsenti).

26. märts 2013 ÄRIPÄEV
toimetaja Alo Merilo, tel 667 0182, e-post alo.merilo@aripaev.ee

Äriteenused

reklaam

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

SUUR KATLAVALIK

UUED MUDELID HEAD HINNAD

Kojutöömine TASUTA

ostakatel.EE

HULGILADU
TEHNIKA 10, VIIRATS, VIILANDI TEL 52 67 072

KAARDID ENNUSTAVAD

Tel 900 1727 • 24 h

Hind 1,09 €/min
Sooduspakkumine: www.ennustus.ee
Kätelt ennustamine veebis: www.hiromantia.eu

EESTI PLASTITÖÖSTUSE
Estonian Plastics Association LIIT

Vajad PLASTIKUST toodet?

tel 58 518 778 www.plast.ee

a:ruut | parimad sisustuslahendused aastast 2004

VIIMISTLUS: MDF, vineer, puit, spoon, mööblidetallid, klaas, värv, peits, lakk, kõrgläige.

tel 5905 5506, www.aruut.ee

LINK keelte kool

Parim koht keelte õppimiseks!

INGLISE keel
VENE keel
jt. keeled

keeltekuul@link.ee
www.link.ee
50 37 869

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine

Firma kätte 24H jooksul! Suur nimevalik

www.wasp.ee info@wasp.ee tel 677 0155 mob 51 12 061

wasp project

PRIVILEG
ainult Äripäeva lugejale

PRIVILEG ON EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND JUST SINULE, ÄRIPÄEVA LUGEJALE. Vaata pakkumisi www.privileeg.ee

Luksus Pühajärve kaldal

Hea hind

Alates 99 €

Nautige viimaseid suusailmu Otepääl. Ööbimiseks märtsi lõpuni kogu perele majutus ühe- või kahetoalises korteris 99 eurot (~25%). Võite valida ka eksklusiivse majutuse GMP Clubhotelis ja pimeõhtusöögi Pühajärve restoranis kahele või luksusliku kahepäevase puhkuse. Tundke mõnu ainulaadsest majutusasutusest maalilise Pühajärve kaldal. Äripäeva lugejale kuni 76 eurot soodsamalt.

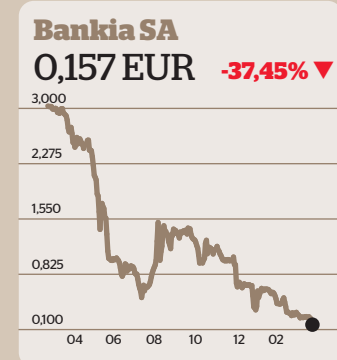
Vaata kõiki pakkumisi: www.privileeg.ee

TÕUSJA

Arvutitootja Dell sai ülevõtmiseks kaks kosilast juurde.

LANGEJA

Päästetud Hispaania laenu-panga aktsia tegi pärast ümberhindlust järsu kukkumise.

ÄRIPÄEV 26. märts 2013

toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post romet.kreek@aripaev.ee

ABI

Küpros päästetakse karmilt.

Tuleb hea- halva panga lahendus

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Aeg euroala liikmesriigis Küproses kulgeb nagu halvas unenäos. 15. märts oli päev, mil Küprose börsil sai viimati tehinguid teha. Sellest ajast on inimestel puudunud võimalus investeringuid rahaks muuta. Pangakontorid suleti, maksed internetipankades ei toimunud. Rahvas kogunes sularahaautomaatide juurde, et kontodelt raha välja võtta.

Niisuguse olukorra tingis Küprose kahe suurpanga maksejõuetus, Küprose vajadus abi järele ja troika (Euroopa Komisjon, Euroopa Keskpank, IMF) nõue, et Küprose pankade hoiustajad peavad riigiabi nimel kaotama osa hoiustatud rahast. Kiire otsustamiseni viis Euroopa Keskpank (EKP) ultimaatum – kas pangad muudetakse usaldusväärseks või lõpeb esmaspäeval erakorralise likviidsusabi (ELA) andmine Küprose pankadele. Mida EKP eile otsustas, ei pruugi teada saada.

Hoiustajad kannatavad. “Tavaliselt ELA otsuseid ei kommenteerita, neljapäevane otsus oli avalikustamise mõttes erakorraline,” ütles Viljar Rääsk Eesti Panga avalike suhete osakonnast. “Neljapäeval seadis Euroopa Keskpank nõukogu eeltingimuse, et abiprogramm oleks kokku lepitud esmaspäevaks.”

Küprose valitsus ei tahtnud, et ülevõimendatud pangandussüsteemiga riigis, mis on meelitanud kõvasti vene (ka musta) raha, kannaksid suuri kaotusi vaid üle 100 000 eurosed hoiustajad. Nad olid valmis osa raha ära võtma ka alla 100 000 eurostelt hoiustelt, kuigi need pidanuks mi-

**”Iga päästmine alates Kreeka 2010. mai päästmisest pais-
tab olevat muutunud ühe vähem loogiliseks ja hävitavaks, kui eelnevad päästmised.**

nema hoiusegarantii alla. Valitsus tahtis, et panganduse ja madalate maksudega Küprose senine ärimudel säiliks. Kuid kuidas saaks riik jätkata finantskeskusena, kui välismaistelt hoiustajatelt hoiustatud raha konfiskeerida? Euroala nõutud päästekava hääletas Küprose parlament maha.

Palavikuliselt otsiti võimalusi, kuidas täita Küprose omaosaluse nõuet päästepaketis. Käiku läks plaan B: Küpros konfiskeeris pensionifondide varad. Kahest raskustes pangast ühest tehakse hea ja teisest halb pank. Heasse panka lähevad kõik kuni 100 000 eurosed hoiused ja toimivad varad, halba panka aga suuremad hoiused ja mittetoimivad varad. Halb pank lõpetab ajajätku tegevuse.

Pangad avatakse, kui nad avatakse. Euroopa Liidu kahe ametniku sõnul ei kanna kahjusid kuni 100 000 euro hoiustanud. Riigi suurim pank Bank of Cyprus võtab üle suuruselt teise panga, Cyprus Popular Banki (tegutseb ka Laiki panga nime all) korralikud varad. Cyprus Popular Bank, millest 84% kuulub valitsusele, likvideeritakse. Kahju kannatavad pankade võlakirjaomanikud ja Bank of Cypruse suured hoiustajad, kes kaotavad vähem kui 40% hoiustatud rahast.

Küprose pangad jäävad suletuks kuni teadaandeni, et nad avatakse. Pangad on olnud suletud terve nädala. Küprose parlament jõustas seaduse, mille järgi on valitsusel õigus kehtestada kapitali liikumisele piirangud, et piirata pangajooksu, kui pangad avatakse. Teatavasti on kapitali vaba liikumine üks Euroopa Liidus kehtivaid põhiõiguseid.

Kuid pangajook ehk kapitali lahkumine riigist on toimunud ka sel ajal, kui pangad olid suletud. Saksa FAZ kirjutas, et kuigi pangad olid suletud, on kavas EKP nõue Küprose keskpanga vastu 100–200 miljoni euro võrra päevas.

Küprose keskpank peatas maksed. Lubati vaid

maksed, mis on humanitaarabi, mis ei pane finantsstabiilsust ohtu, ja erimaksed, mida ei defineeritud. Küprose keskpanga ametnikud tõlgendasid maksed väga liberaalselt ja lasid rahal riigist lahkuda.

Küprose pankades on välisvaluutas kontodel 30 miljardit eurot välisraha (86% USA dollarid ja 6% Briti naelad). Goldman Sachs pakkus, et see raha kuulub välismaalastele, peamiselt venelastele, brittidele ja Läti venelastele.

Sularaha ei ole. Suletud pankadega maa majandus on lisaks saanud löögi ka sularaha vähesusest. Et inimesed ei muutuks liiga sularahamaiaks, vähendati Reutersi andmetel pühapäeval sularaha päevast väljavõtulimiiti 260 eurolt 100 eurole.

Toidupoodides jätkub varusid kaheks päevaks. Küprose kaupmehed nõuavad ostjatelt sularaha, kuna seda nõuavad varustajad. Ootuspäraselt on tulemus sularaha puudus. Inimesed ostavad igapäevakaupu ning kuiv- ja purgitoitu, eeldades, et olukord halveneb. Cyprus Mail kirjutas, et kütust on küllalt, kuid sularaha ei ole.

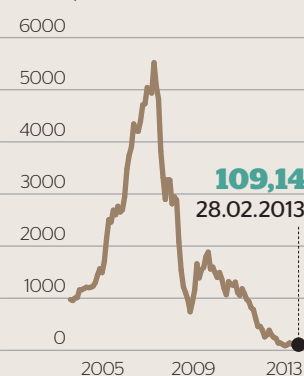
Mõni tankla on suletud, kuna pole sularaha, millega varustajatele maksta. “Võime ajutiselt sulgeda mõne bensiinijaama, kuna nad on sularahast tühjaks jooksnud,” ütles tanklaomanike liidu juht Stefanos Stefanou. “Mõni tankla aksepteerib täna krediitkaarte, kuid homme ei aksepteerita enam üksi. Tanklad saavad kütust osta vaid sularaha eest ja sellega on läinud väga kitsaks.”

Kriis tõi välja, et hoiuste tagamise kontseptsiooni on rängalt kahjustatud. Eraomand ei ole puutumatut – valitsused võivad pangahoiuseid oma äranägemist mööda maksustada (loe: konfiskeerida), et saada päästetud. Ka pensionisäästud ei ole bürokraatidele puutumatud. Euroopa Liit mängib pimesikumängu, et tegemist

Ä Indeks

Küprose aktsiaturul pole parimad ajad

Indeks punktides

ALLIKAS BLOOMBERG

Ä Taust

HOIUSED KÜPROSE PANKADES: 68 mld eurot
NEIST ÜLE 100 000 EUROSED HOIUSED: 38 mld eurot
RAHVAARV: 1,1 miljonit

24,4

miljardit dollarit on arvutitootja Delli praegune ülevõtmise hind. Kuna Dellist on huvitatud ka Blackstone ja miljardär Icahn, võivad nad pakkuda kõrgemat hinda.

ei ole süsteemse kriisiga, mida tuleks lahendada, mitte oodata õnnetust järgmisest riigist, kus ikka ei suudeta lahutada pankade ja valitsuste seotust. Päästmised ja läbirääkimised ei lähtu ühest loogikast ega allu reeglitele. Kogu päästeprotsessis alates Kreeka esimesest päästmisest järgneb üks unikaalne erijuhtum teisele.

Valitseb sügav demokraatia ja usalduse defitsiit. Viimast päästepaketti ehk hoiuste konfiskeerimist ei pea enam isegi Küprose parlamendis hääletamisele panema, kuna pankade restruktureerimise seadus on juba vastu võetud.

Hoiuste tagatus on küsimärgiga. Küprose president Nicos Anastasiades võttis pankade restruktureerimise kokku sõnadega “See oli inimeste parimates huvides.”

Majandusprofessor ja blogipidaja Yanis Varafoukis ütles, et iga päästmine alates Kreeka 2010. aasta mai päästmisest paistab olevat muutunud ühe vähem loogiliseks ja hävitavamaks, kui olid eelnevad päästmised. “Kulminatsioon oli läinud nädala Küprose päästmine,” ütles ta. “Ühe nädalaga suutis Euroopa panna kahtluse alla riigi hoiuste tagamise, euroala rahapoliitilise integreerituse ning Euroopa Liidu ühisturu põhimõtte, kehtestades kapitali liikumise piirangu,” lausub ta.

Hoiuste garantii küsitavus on tekitanud jälle ohu, et kriis kandub edasi mõnda teise euroala riiki. Abiks ei ole ka Suurbritannia iseseisvuspartei liidri Nigel Farage'i üleskutse, et Hispaania elavad britid võtaksid pankadest hoiustatud raha välja, kuni seda veel saab teha. “Isegi mina ei uskunud, et nad on nii allakäinud, et varastada raha inimeste pangakontodelt,” vahendas the Telegraph Farage'i.

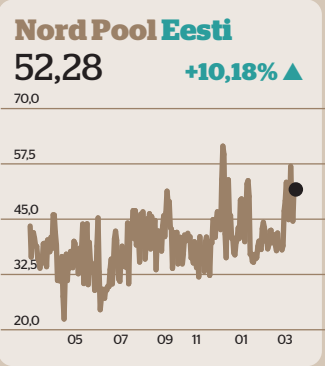
“Nüüd nägime, et EL on valmis kõik pea peale keerama, et hoida elus läbikukkuvat euro projekti,” kritiseeris ta.

TUHANDED Küprose pangatöötajad kogunesid 23. märtsil parlamendi ette protestima päästepaketi vastu, mis paneb lisaks hoiustele ohtu nende töökohad.

FOTO: REUTERS/
SCANPIX

ELEKTER

Eratarbijad peaksid arvestama, et elektrienergia hinnale lisan-dub lepingus ka käibemaks.

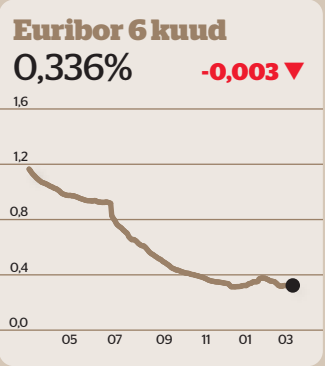
VALUUTA

Eurot mõjutavad poliitilised mured euroala suurimates riikides.

INTRESS

Euroopa Keskpank ei pruugi enam baasintressimäärasid langetada.

Ä RAHA

reklaam

Kommertsbankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Danske Bank					Kontakteeruge pangaga						
Swedbank***	0,01 (7)	-	-	-	0,06	0,16	0,26	0,36	0,46	0,56	190
Swedbank***	0,01 (7)		0,05	0,05	0,10	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	6000
Tallinna Äripank		0,05	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50	0,70	0,90	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,25	0,30	0,35	0,60	0,70	1,00	1,20	-	200
Nordea Pank	0,10		0,10	0,15	0,20	0,35	0,45	0,55	-	-	320
Citadele Pank	-	-	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	1,30	1,30	150
Versobank	0,05	0,10	0,50	0,60	0,70	1,00	1,30	1,50	1,70	2,00	350
DNB	0,10(7)	-	0,20	-	0,25	0,40	0,55	0,70	0,80	0,90	300
Krediidipank	-	0,01	0,15	0,25	0,30	0,55	0,75	1,00	1,20	1,20	100/200(4)
BIGBANK		-	0,15	0,20	0,25	0,45	0,45	0,90	1,25	2,00	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,45	0,45	0,90	1,25	2,00	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,50	0,50	0,95	1,30	2,05	üle 30 000

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank			Kontakteeruge pangaga				
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,15	0,25	0,25	0,55	0,70	0,55	200
Citadele Pank	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	200
Versobank	0,30	0,30	0,50	1,00	1,30	1,50	500
DNB	0,10	-	0,15	0,30	0,40	0,50	300
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200 (4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot ** juriidiline isik ***avades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0.10% kõrgem (3) personaal-pang, klientidele (4) kontoris (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojärgilt, (9) juriidilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäagilt **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Haarake võimalusest ja liituge 18.02.-31.03.2013 soodsalt Swedbanki pensioni III sambaga.

Swedbanki pensionifondide fondivalitseja on Swedbank Investeermisfondid AS. Tutvuge fondide prospektidega aadressil www.swedbank.ee/fondid või lähimas Swedbanki kontoris.

Lisainfo saamiseks pöörduge Swedbanki investeerimistoe poole telefonil 613 1606 või e-posti aadressil investeermistugi@swedbank.ee.

Ä VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▼

8,4313

Austraalia dollar	AUD	1,2356
Bulgaaria leev	BGN	1,9558
Hiina jüaan	CNY	8,0368
Hongkongi dollar	HKD	10,0396
India ruupia	INR	70,1413
Jaapani jeen	JPY	122,5500
Kanada dollar	CAD	1,3199
Korea won	KRW	1435,5200
Leedu lilt	LTL	3,4528
Läti lattu	LVL	0,7021
Norra kroon	NOK	7,5430

EUR/RUB ▼

39,7883

Poola zlot	PLN	4,1607
Rumeenia leu	RON	4,4150
Singapuri dollar	SGD	1,6086
Suurbritannia nael	GBP	0,8516
Sveitsi frank	CHF	1,2213
Taani kroon	DKK	7,4542
Tai baat	THB	37,9080
Tšehhi kroon	CZK	25,7380
Türgi liir	TRY	2,3528
Ungari forint	HUF	306,4500
USA dollar	USD	1,2935

Ä BÖRSIKAUBAD

Kütused

25.03

USD		
Nafta IPE, bbl	108,81	
Nafta NYMEX, bbl	95,15	
Mootoribensiin, t	982,00	
Diislikütus, t	924,50	
Kerge kütteõli, t	902,50	
Masuut (1% väävel), t	614,50	
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,971	

Põllumajandus

25.03

nael = 453,59 g		
Kohv NYBOT, USC/nael	136,25	
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	525,70	
Kakao NYBOT, USD/t	2145,00	
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	201,00	
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	474,75	

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

Värvilised metallid

22.03

USD/t		
Alumiinium LME	1938,5	
Vask LME	7656	
Plii LME	2185,5	
Nikkel LME	16930	
Tina LME	22710	
Tsink LME	1945	

Väärismetallid

25.03

USD/unts, unts = 31,103 g		
Kuld COMEX	1598,07	
Plaatina NYMEX	1577,75	
Palladium NYMEX	762,05	
Hõbe COMEX	28,76	

Tallinn

25.03

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelml. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,180	0,85	2 406	-	-534,0%	1,66	0,0%
Baltika	0,740	1,23	5 899	32,5	8,0%	2,60	0,0%
Ekspress Grupp	1,160	1,75	35 962	13,6	6,4%	0,86	0,0%
Harju Elekter	2,580	-2,27	136 546	11,9	7,7%	0,92	2,7%
Järvevana	0,543	-7,97	30 867	#DIV/0!	0,0%	0,65	0,0%
Merko Ehitus	7,080	1,72	5 800	16,3	6,6%	1,07	0,0%
Nordecon	1,190	0,85	25 660	25,7	5,1%	1,31	0,0%
Olympic EG	1,960	1,03	182 511	12,1	28,0%	3,40	5,1%
Premia Foods	0,663	2,00	9 291,4	0,2%	0,70	16,6%	
Pro Kapital Grupp	2,250	0,00	#VALUE	-	-3,7%	1,85	0,0%
Silvano FG	2,750	2,23	86 639	7,7	27,5%	2,11	9,1%
Tallink Grupp	1,030	-0,96	168 436	12,4	12,2%	1,51	0,0%
Tin Kaubamaja	6,100	0,99	120 347	11,8	14,4%	1,70	5,7%
Tallinna Vesi	10,400	0,00	100 476	9,2	26,7%	2,46	8,1%
Trigon PD	0,301	0,00	#VALUE	#DIV/0!	0,0%	0,62	0,0%
Skano Group	1,210	0,00	2 420	-	-2,8%	0,73	0,0%

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal

Riia

25.03

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,28	1,54	5,30	0,68	-
Latvijas Gaze	6,21	-0,64	11,70	0,58	-
Olainfarm	4,73	3,05	6,84	1,84	-

Vilnius

25.03

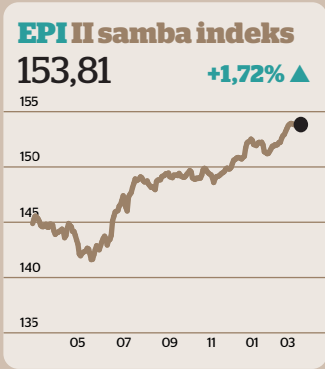
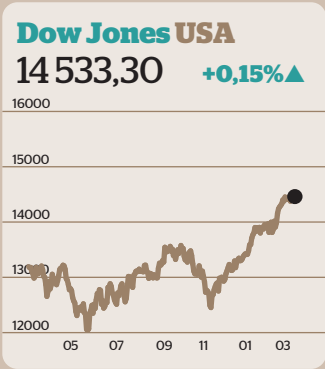
aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,67	1,52	-	3,7	4,0
City Service	2,030	2,53	15,2	1,2	11,3
Invalda	2,310	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,715	2,14	2,9	0,9	-
Panevezio Statybos	1,170	1,74	19,9	0,6	-
Siauliu Bankas	0,280	-0,36	17,6	0,8	-
Snaige	0,471	0,00	-	1,7	-
TEO LT (Telekomas)	0,822	0,12	13,9	2,1	7,0

Helsingi

25.03

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	3,84	2,95	17,4	3,5	2,6
Citycon	2,27	-0,87	9,4	0,8	6,6
Elisa Comm.	16,35	-0,06	12,3	3,0	8,0
Finnair	2,75	-2,83	-	0,4	-
Fortum	15,82	-1,56	10,0	1,4	-
HKScan	3,80	-0,52	13,7	0,5	4,5
Kesko	24,75	-0,36	18,9	1,1	4,8
Neste Oil	11,24	2,55	-	1,1	3,1
Nokia	2,51	-2,33	-	1,2	8,0
Olvi	21,50	-0,09	17,4	3,1	2,3
PKC Group	18,01	-0,11	15,8	2,3	3,3
Stockmann	12,36	-1,90	16,6	1,0	4,9
Stora Enso	5,14	0,59	8,4	0,7	-
UPM Kymmene	8,82	1,09	-	0,8	6,8
YIT	16,71	1,15	11,8	2,0	4,5

22 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 26. märts 2013
toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

15 aastat

Äripäeva käsiraamatuid

Äriõigus

Näidised ja kommentaarid

Valmib koostöös advokaadibürooga

VARUL www.varul.com

Autorid:

Marko Kairjak

advokaadibüroo VARUL, vandeadvokaat käsiraamatu peatoimetaja

Anu Sander

advokaadibüroo VARUL, vandeadvokaat

Martin Tamme, Jürgen Valter, Andres Vutt, Margit Vutt, Karin Jõks, Kersti Soodla, Maivi Ots, Viljar Peep, Mare Tropp

Raamat sisaldab kommentaare, praktilisi juhiseid ja dokumendinäidiseid teemadel:

äriregister, osaühing, aktsiaselts

kasiraamat.aripaev.ee

Äripäev

info ja tellimine: 662 0100

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,38	3,50	3,43	12,49	5,85	9,83	3,46	-5,54	18 674 659
Avaroni Privaatportfell B, EUR	13,48	13,48	13,48	3,47	3,20	8,21	5,77	-	5 452 025
Avaron Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	10,60	10,60	10,60	1,47	1,46	-	-	-	5 609 131

Compensa Life

21.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,40	-	6,20	20,80	8,30	5,20	5 381 073
Võlakirjaportfell, EUR	-	-	11,84	-	0,40	4,90	4,00	-	536 484

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 28.02.2013. Võlakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 28.02.2013.

Danske Capital AS

22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Danske Pension 25, EUR	0,96	0,97	0,97	1,07	1,00	6,80	2,72	3,00	10 833 620
Danske Pension 50, EUR	1,11	1,12	1,12	1,47	1,73	7,23	2,59	3,19	148 131 352
Danske Pension Intruss, EUR	0,87	0,88	0,88	0,68	0,30	6,25	3,02	3,32	3 354 795
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension 100 Pluss, EUR	1,41	1,44	1,42	7,34	3,27	9,88	5,40	5,06	3 044 131
Vabatahtlik Pensionifond									
Danske Pension Intruss Pluss, EUR	0,76	0,77	0,76	2,92	0,11	5,69	2,88		196 953

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,91	0,92	0,92	0,00	0,10	3,71	3,00	3,98	8 422 057,36
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,10	1,12	1,12	1,86	1,79	5,28	2,81	2,07	41 346 924,68
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,63	0,63	0,63	2,54	2,59	5,18	-	-	1 336 771,96
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,85	0,87	0,86	2,04	2,02	6,05	2,23	-	410 273,03
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,89	0,90	0,89	2,74	1,92	5,57	2,30	-	324 461,67
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,84	0,86	0,85	3,70	2,92	3,51	-1,35	-	309 730,31

LHV Varahaldus

22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,39	1,40	1,40	2,04	2,70	8,05	5,73	5,68	165 797 879
Pensionifond M, EUR	1,10	1,11	1,11	1,38	1,47	6,54	4,78	6,87	25 331 289
Pensionifond S, EUR	1,17	1,18	1,18	0,78	0,36	4,75	3,82	7,48	37 061 005
Pensionifond XL, EUR	1,19	1,20	1,20	2,25	3,93	9,53	5,69	5,74	38 749 925
Pensionifond XS, EUR	1,08	1,10	1,10	0,72	0,24	5,89	4,19	7,31	8 530 339
Täiendav Pensionifond, EUR	1,31	1,33	1,33	7,85	4,18	10,03	6,33	4,80	4 871 457
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	9,16	9,25	9,25	14,12	12,75	14,10	11,27	-1,36	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	5,85	5,91	5,91	14,18	12,75	14,10	11,26	-1,36	5 653 454
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	8,20	8,28	8,28	15,11	2,27	2,63	0,96	-0,77	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,24	5,29	5,29	15,10	2,27	2,63	0,95	-	1 403 436

Nordea Pensions Estonia

22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,93	0,94	0,94	2,22	2,75	5,73	4,57		50 234 647,97
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,76	0,77	0,77	2,82	4,13	6,45	4,72		5 485 161,95
Nordea Pensionifond B, EUR	0,89	0,90	0,90	1,50	1,19	5,72	4,37		10 850 157,88
Nordea Pensionifond C, EUR	0,82	0,83	0,83	0,76	0,1	4,65	3,27		2 003 587,31
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,12	1,14	1,13	11,77	5,67	7,93	6,05		3 358 322,23
Nordea Pensionifond Intruss Pluss, EUR	0,71	0,72	0,71	0,00	1,16	6			524 093,61

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT

Narva mnt 5-58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee

DANSKE CAPITAL AS

Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@danskebank.ee, www.danskecapital.ee, www.danskebank.ee

ERGO FUNDS AS

A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee

AS GA FUND MANAGEMENT

Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee

AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT

Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com, www.gildrealestate.com

LHV VARAHALDUS AS

Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee

NORDEA PENSIONS ESTONIA AS

Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee

AS SEB VARAHALDUS

Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee

SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS

Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE

Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee

LHV

Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK AS

Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501

DANSKE BANK

Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104

SEB ENSKILDA EQUITIES

Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE

Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee

SWEDBANK AS

Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

4000

töötajat koondab Hollandi kullerfirma TNT, kuna United Parcel Service'i 5,4 miljardi euro suurune ülevõtmistehing jäi ära.

Ishaq Siddiqi: Ma arvan, et ralli kestab ainult pool nädalat, kuid S&P 500 võib jõuda uue kõigi aegade tipuni.

ETX Capitali turustrateeg kommenteeris Kuprose abipaketi kokkuleppele järgnenud kergendusrallit.

FONDID

reklaam

Mandatum Life

22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	114,21	113,64	113,64	-	0,56	5,26	4,04	-	-
Konservatiivne, EUR	112,02	110,91	110,91	-	1,47	1,89	2,24	-	-
Tasakaalustatud, EUR	111,35	109,70	109,70	-	1,90	-0,23	1,18	-	-
Progressiivne, EUR	105,98	103,91	103,91	-	2,45	-2,84	-0,42	-	-
Agressiivne, EUR	110,22	108,06	108,06	-	2,37	-2,49	-0,47	-	-
Investeeringisportfelliid:									
Mandatum Life Fixed Income Abs, EUR	139,83	139,14	139,14	-	0,66	6,04	4,56	-	-
Mandatum Life Global Food Abs, EUR	121,70	119,31	119,31	-	1,23	-7,60	-0,21	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities Abs, EUR	104,58	102,53	102,53	-	-0,98	-2,73	-2,36	-	-
Mandatum Life Global Equity Abs, EUR	137,79	135,09	135,09	-	2,10	1,27	-0,74	-	-
Mandatum Life Europe Equity Abs, EUR	153,04	150,04	150,04	-	2,18	2,65	0,63	-	-

Swedbank Investeeringisfondid AS

22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,80	0,81	0,81	1,85	-0,17	4,13	3,10	1,27	42 184 731,51
Pensionifond K2, EUR	0,88	0,89	0,89	3,19	0,67	5,81	3,90	0,58	159 512 769,04
Pensionifond K3, EUR	1,03	1,04	1,04	6,27	1,91	7,14	4,87	0,78	404 623 201,75
Pensionifond K4, EUR	0,76	0,77	0,77	10,83	2,64	7,30	4,63		32 812 835,96
Pensionifond V1, EUR	1,19	1,20	1,20	4,08	1,02	7,93	4,51	0,08	9 544 116,67
Pensionifond V2, EUR	0,92	0,93	0,93	8,04	2,57	8,63	5,04	-0,78	17 471 440,83
Pensionifond V3, EUR	1,06	1,08	1,08	13,72	4,06	8,39	4,69	-2,37	34 542 431,95
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	3,98	4,08	4,02	20,72	3,93	-10,01	-8,40	-15,12	5 692 854,85
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	8,28	8,49	8,36	23,38	-1,57	15,47	1,91	-14,21	28 319 372,84
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	3,37	3,45	3,40	22,02	2,36	10,41	-4,98	-21,54	7 746 019,49
Fondifond 100, EUR	9,94	10,20	10,04	16,37	5,00	7,92	4,58	-1,35	63 301 851,80
Fondifond 30, EUR	11,16	11,44	11,27	5,72	2,00	8,00	3,92	1,43	14 493 627,17
Fondifond 60, EUR	10,69	10,96	10,79	10,25	3,26	8,09	4,61	0,22	51 600 834,58
Venemaa Aktsiafond, EUR	15,35	15,74	15,51	22,30	1,83	0,75	1,75	-7,79	48 161 759,30

AS SEB Varahaldus

22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiline Pf, EUR	0,736	0,743	0,743	2,85	3,20	3,62	1,63		9 328 141,64
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,902	0,911	0,911	0,84	-0,24	2,88	2,87	4,32	54 218 940,79
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,826	0,834	0,834	0,99	1,03	3,19	2,18		13 009 979,76
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,957	0,966	0,966	1,63	1,89	4,28	2,27	-0,95	274 598 978,90
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,917	0,936	0,927	12,67	4,11	3,65	2,94	-1,57	13 830 616,50
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,130	1,153	1,141	3,79	0,72	3,52	2,30	-0,30	10 489 854,07
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	7,148	7,292	7,220	10,96	3,630	4,810	4,560	-4,070	4 161 007,66
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,475	8,646	8,560	7,50	2,080	3,740	4,190	-2,770	6 010 702,18
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,659	10,874	10,766	3,35	0,600	5,990	4,400	1,470	1 135 007,40
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	13,073	13,073	13,073	5,17	-0,640	8,100	5,970	5,540	62 239 926,24
SEB Kasvufond A, EUR	6,350	6,478	6,414	21,86	-3,700	2,030	-1,470	-5,850	14 861 127,28
Vahendatavad Fondid *									
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,508	1,508	1,508	2,91	0,200	7,250	4,850	5,200	422 140 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	129,137	129,137	129,137	2,91	-0,110	4,210	4,970	5,340	157 500 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	130,274	131,577	130,274	3,87	1,810	9,400	-	-	1 959 860 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,271	1,271	1,271	0,21	0,160	-0,080	0,040	-	55 910 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	105,855	106,914	105,855	-	2,510	-	-	-	285 560 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	105,447	105,447	105,447	-	1,510	-	-	-	196 920 000,00
SEB Strategy Growth Fund	107,946	109,025	107,946	-	5,130	-	-	-	201 170 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	106,080	107,141	106,080	-	3,880	-	-	-	296 300 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,756	2,812	2,784	20,03	-2,250	5,860	-0,640	-3,620	163 970 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,576	2,628	2,602	15,95	2,520	-5,000	-7,160	-6,130	73 040 000,00
SEB Russia Fund, EUR	9,514	9,706	9,610	24,40	-0,550	-13,830	-2,480	-1,450	308 310 000,00

* Vahendatavate fondide tagasivõtmis- ja väljalaskemine saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 31.01.2013.

Trigon Funds

22.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	88,44	91,15	90,24	22,75	5,42	-8,22	-20,74		2 254 558
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	173,07	178,36	176,60	17,85	6,60	7,25	-0,29		4 776 056
Uus Euroopa Kasvufond, EUR	13,55	14,03	13,75	21,15	6,61	8,95	-6,13	-11,27	1 839 735
Uus Euroopa Fond, EUR	20,07	20,78	20,37	13,67	0,07	11,44	7,78	-3,00	21 910 394
Venemaa Top Picks Fond, EUR	19,29	19,97	19,58	25,90	-5,66	-11,39	3,11	-0,60	9 225 427

TULEOHUTUSE AASTAKONVERENTS 2013

10. APRILL • SOKOS HOTEL VIRU

- 9.50 – 10.00

Konverentsi sissejuhtaus.
Konverentsi moderaator Tuleohutusekspert
Toomas Randmaa OÜ tegevjuht **TOOMAS RANDMAA**
- 10.00 – 10.30

Milline on praegu päästeameti reageerimisvõimekus ja mida oodatakse ettevõttelt?
Päästeameti peadirektori asetäitja **KUNO TAMMEARU**
- 10.30– 11.45

Ettevõtete enesekontrolli tuleohutusaruanne ja juba muutunud nõuded. Kahjuennetus OÜ tuleohutusekspert
AIVAR PÕLDA
- 11.45 – 12.00

Millised on uued nõuded automaatse tulekahju-signalisatsiooni hoolduse korraldamisel?
Siseministeeriumi pääste- ja kriisireguleerimispoliitika osakonna nõunik **MARTIN LAMBING** (videointervjuu)
- 12.00 – 13.00

Lõuna
- 13.00 – 13.30

Kuidas kooskõlastada evakuitsiooniõppuste läbiviimist Häirekeskusega?
Häirekeskuse peadirektori asetäitja **EVA RINNE**

- 13.30 – 14.00

Ettevõtte (esindaja) ja päästemeeskonna koostöö (tule)õnnetuskohal
Päästeameti Põhja Päästeskuse Reageerimisbüroo vanemoperatiivkorrapidaja **MART SILD**
- 14.00 – 14.20

Kohvipaus
- 14.20 – 14.50

Kuidas organisatsioon saab kontrollida tuleohutusnõuete täitmist? Vopak E.O.S. (täpsustamisel)
- 14.50 – 15.20

Mis tähendab olla vabatahtlik päästja?
Siseministeeriumi nõunik **TÖNIS LEPP**
- 15.20 – 15.50

Vestlusring teemal: Kuidas saavutada tasakaal tuleohutusnõuete täitmiste ja nõuetele kuluvate ressursside vahel?
Vestlusringi juhhib moderaator **TOOMAS RANDMAA**
- 15.50 – 16.00

Konverentsi lõpetamine

Konverentsi hind kuni 03.04.2013 179 eurot (km-ga 214,80 eurot). Hind alates 04.04.2013 229 eurot (km-ga 274,80 eurot). Registreerides korraga ühest maksjaettevõttest kaks või enam osalejat kehtib lisasoodustus 5%.
Lisainfo ja registreerimine telefonil 667 0106 või juuli.laanemets@aripaev.ee

Äripäev

Olli Rehn: Lähitulevik kujuneb riigile ja inimestele väga keeruliseks.

Nende sõnadega lõpetas eile Euroopa majandusvolinik pärast seda, kui oldi Küprose abipaketi asjus kokkuleppele jõutud.

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

TÕUSJAD

Metso OYJ

34,10 EUR

+10,75%

Comptel OYJ

0,40 EUR

+5,26%

Valmieras Stikla

1,04 EUR

+4,31%

Alma Media

3,87 EUR

+3,75%

Stonesoft OYJ

2,20 EUR

+3,29%

Dell Inc

14,60 USD

+3,25%

Aktsiaturud üle kogu maailma rõõmustasid pärast Küprose abipaketi kokkulepet.

Kas norrakad on juba liiga rikkad?

Norra on jõudnud sinnamaani, kus üha rohkem inimesi on vähendanud oma töötunde ning hakanud riigi jõukust nautima.

See tähendab, et üha rohkem inimesi tahab vähem tööd teha, kuid saada riigilt rohkem hüvesid. Pikemas perspektiivis ei ole see jätkusuutlik.

Reuters kirjutas hiljuti, et Norra naftarikkus koos Põhjamaise heaolumudeliga on aeglaselt pärssimas riigi majandust ning ohustab Lääne-Euroopa suurimat edulugu. Väljastpoolt vaadates on Norra kadestamisväärne paik – SKT elaniku kohta ületab 100 000 dollarit ning riigil on halbadeks päevaks varutud 700 miljardi dollari-line rahareserv, mis on 140 000 dollarit iga mehe, naise ja lapse kohta. Kuid suure jõukuse tõttu on norrakad hakanud vähem töötama ning rohkem aega perekonnale ja puhkusele kulutama.

Sisserändega pole Norras suudetud täita oskustöölise töökohti, produktiivsus on seiskunud, samas palgad tõusevad. "Praegu lahkuvad inimesed Oslost juba neljapäeviti, mitte reedeti, ning võtavad pikki nädalalõppe," ütles Oslo ülikooli sotsioloogiaprofessor Ivar Froenness. "Me peame enesestmõistetavaks, et meil on maja mägedes ning võib-olla veel üks maja ranna ääres."

Alates 2000. aastast on Norra palgakulud tõusnud 63%, mis on kuus korda rohkem kui Saksamaal või Rootsis. Töötuse määr on jätkuvalt kolme protsendi ringis, kuna üha rohkem inimesi eelistab mitte töötada täiskoormusel.

Keskpank kritiseerib heaolumudelit. Norra valitsus hoiatas hiljuti, et kui töötunde ei tõsteta 10%, peab riik minema omaenda säästude kallale. Ka keskpank on hoiatanud, et heaolumudel lihtsalt julgustab inimesi tööturult lahkuma.

Norrate praegune suhtumine meenutab majandusõitsengu tipus olnud kreeklasi, iirlasi, portugallasi, hispaanlasi ja prantslasi, kes riigi jõukuse suurenedes tundsid ennast üha muga-vamalt. See ei ole majandusmudeli küsimus, kuid käekiri on sama – inimesed tahavad riigi jõukamaks muutumisel teha vähem tööd, kuid saada suuremaid hüvesid. Pikemas perspektiivis pole see jätkusuutlik ning ohustab isegi Norrat, mille eelarveülejääk on 12 protsenti.

RAINER SAAD
rainer.saad@aripaev.ee

Sisserändega pole Norras suudetud täita oskustöölise töökohti, produktiivsus on seiskunud, samas palgad tõusevad.

TOORAINED

Fondid eelistavad vasele kulda

Riskifondid on teinud suurima panuse vase hinna langusele, kuna üleilmsed laovarud on kasvanud üheksa aasta kõrgtasemele. Mure Euroopa võlakriisi pärast on aga kasvatanud kulla hinna tõusu panused suurimaks alates 2008. aastast, vahendas Bloomberg.

Spekulandid on suurendanud vases netolühikest postisooni 53%, 25 719 futuuri- ja optioonilepinguni. Suurendati tõusupanuseid maisile, kullale ja maagaasile.

Vase hind on minemas vastu teisele kuisele langusele, mis on pikim langus alates 2011. aasta lõpust. Londoni, Shanghai ja New Yorgi toor-mebörside aktsepteeritud ladudes on 870 000 tonni vaske, mis vastab Barclaysi andmetel USA viie kuu vajadusele.

"Me istume seninägematute vase- ja teiste metallide kuhilate otsas," ütles BMO privaatpanga investeerimisjuht Jack Ablin. "Tööstusmetallide nõudlus on üsna leige. Maailmamajanduses näeme paranevat kasvu, kuid see on ikka väga aeglane."

Vase hind langes läinud nädalal Comexil 1,5%, 3,466 dollarile naelast. Hiina vaseimport kukkus veebruaris 19 kuu madalaimale tasemele.

Läinud nädalal langesid pea kõigi toorainete hinnad, kuna Küpros läheneb finantskrahhile, tekitades taas mure, et Euroopa võlakriis murendab maailma majanduskasvu. Euroopa osa maailma vasenõudluses on 18%, prognoosis Barclays.

BUFFETT

BYD kasum kukkus üle 94 protsendi

Eelmisel aastal kukkus Hiina autotootja BYD kasum rohkem kui 94%. Ettevõttes omab osalust ka miljardär Warren Buffett, kirjutas Business Insider.

Autotootja eelmise aasta kasum oli 81,38 miljonit jüaani (9,93 miljonit eurot). 2011. aasta kasum oli 1,38 miljardit jüaani.

"Väiksema majanduskasvu tõttu jääb autotööstus Hiinas nõrgaks," teatas autotootja.

Warren Buffettile kuulub Berkshire Hathaway kaudu autotootjas 9,56protsendiline osalus.

LANGEJAD

Pohjola Bank

11,71 EUR

-3,14%

Norilsk Nickel

16,25 RUB

-2,75%

Nokia OYJ

2,50 EUR

-2,72%

LSR Group

4,26 RUB

-2,63%

Stockmann OYJ

2,78 EUR

-1,77%

Ventspils Nafta

1,10 EUR

-1,79%

Euroala ühe suurima majanduse Itaalia tarbijad on jätkuvalt ebakindlad.

Äripäev Best Sales

9. mail Tallinnas

Kogu tõde müügist

prof Petri Parvineni koolitus Eestis

hämmastav müügiteadus • värsked uuringud • uued müügitrendid • faktid ja näited

Info ja registreerimine: www.bestsales.ee, aira.tammemae@aripaev.ee, tel 667 0411
Kuni 29.03 hind 129 eurot (käibemaksuga 154,80)

elisa
ÄRIKLIENDILE

Carlson
Wagonlit
Travel

AMSERV

